

KOKEILUT KÄYTTÄNTÖÖN -TYÖKIRJA

Kokeilut käytäntöön -työkirja

Palvelutalouden vallankumous – Ihminen digitalisaation keskiössä -projekti
digikumous.fi

Julkaisija:

Työterveyslaitos

Tekijät:

Eveliina Saari, Kirsi Hyytinen, Mervi Hasu, Mirva Hyypiä, Pirjo Korvela, Sari Käpykangas,
Johanna Leväsluoto, Helinä Melkas, Anne Nordlund, Satu Pekkarinen, Marja Toivonen

Graafinen muotoilu:

Petri Hurme, Vinkeä Design Oy

Kuvitus:

Petri Hurme, Vinkeä Design Oy
Kaufmann Agency

ISBN (nid.): 978-952-261-784-2

ISBN (PDF): 978-952-261-785-9

1. painos | 2018

Kokeilut käytäntöön

Palvelutalouden vallankumous – Ihminen digitalisaation keskiössä -projekti

Eveliina Saari, Kirsi Hyytinen, Mervi Hasu, Mirva Hyypiä, Pirjo Korvela, Sari Käpykangas,
Johanna Leväsluoto, Helinä Melkas, Anne Nordlund, Satu Pekkarinen, Marja Toivonen

Esipuhe

Tämä työkirja on kehitetty *Palvelutalouden vallankumous – Ihminen digitalisaation keskiössä* -tutkimushankkeessa. Esittelemme kokeilujen arviointiin ja niistä oppimiseen tarkoitettua uuden arviointimenetelmän. Se koostuu entistä moniarvoisemmasta, laaja-alaisesta ja ihmislähtöisestä arviointikehikosta sekä oppimista tukevasta, yhdessä tapahtuvasta arviointiprosessista. KUMOUS-menetelmä on esitetty työkirjassa käytännönläheisesti ja niin, että sitä voi soveltaa monenlaisiin kokeiluihin.

Kumous-menetelmää on testattu hankkeen aikana kuuden erilaisen palvelukokeilun arvioinnissa. Kokeilut olivat erilaisista julkisen ja kolmannen sektorin palvelujen ympäristöistä, kuten varhaiskasvatus, lasten ja nuorten palvelut, sosiaali- ja terveydenhoitopalvelut sekä

ikäntyneiden palveluasuminen. Kokeiluja sparrattiin ja arvioitiin kolmivaiheisen työpajoista koostuvan prosessin läpi.

Kiitämme TEKESiä sekä kumppaniorganisaatioitamme: Eksote, HUS Servis, Hämeenlinnan kaupungin lasten ja nuorten palvelut, Vantaan kaupungin sivistystoimen palvelut, Lappeenrannan palvelukeskussäätiö, Lahden vanhus- ja nuortenasuntosäätiö, Edupoli, CGI, ManpowerGroup ja Väestöliiton Kotisisar Oy yhteiskehittelystä sekä rahoituksesta. Hankkeen tutkimusorganisaatioiden konsortion muodostivat Työterveyslaitos, VTT Oy, Lappeenrannan teknillinen yliopisto sekä Helsingin yliopiston Kotitalousopettajalaitos.

Työkirjaa ovat lupautuneet levittämään tutkimusorganisaatioidemme

lisäksi: Suomen Arviointiyhdistys, Kansallinen koulutuksen arviointikeskus, VNK:n Kokeileva Suomi -tiimi sekä Suomen Kuntaliitto. Työkirja on saatavissa sähköisenä www.digikumous.fi, em. levittäjäorganisaatioiden sivuilta sekä painettuna versiona.

Pääviestimme on, että arvioinnin tulisi olla jokaisen kansalaisen ja työntekijän perustaito. Arviointi onnistuu parhaiten ja tukee oppimista, kun sitä tehdään yhdessä. Toivotamme lukijalle antoisia arviointihetkiä työkirjan parissa.

Kiitämme kaikkia kehitystyöhön osallistuneita!

Helsingissä 1.12.2017
KUMOUS-tutkimustiimi

Sisällys

Työkirjan tarkoitus	6
Osa 1: Mikä on laaja-alainen ihmislähtöinen arviointimalli?	13
Osa 2: Kokeilun vaikutusten ennakoiva arviointi	32
Osa 3: Kokeilun puoliväliarviointi	42
Osa 4: Kokeilun vaikutusten arviointi	55
Lähteitä ja lisätietoa	75

Työkirjan tarkoitus

Kokeilut alkavat yleistyä kehittämisen tavaksi niin julkisella, yksityisellä kuin 3. sektorilla. Kriittinen kohta kokeilun siirtymisessä jatkuvaksi käytännöksi on sen puutteellinen arviointi ja arvioinnista oppiminen. Myös rahoituksen epäjatkuvuus ja kokeilun alkuperäisten kehittäjien mielenkiinnon ja sitoutumisen lopahtaminen ovat usein syitä, jotka estävät kokeilun leviämistä. Kokeilun hyötyjen punninta jää helposti kokonaan tekemättä tai sitä tehdään yksipuolisesti.

Työkirja antaa vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- Miten saada kokeilujen ihmiseen kohdistuvat vaikutukset keskiöön?
- Minkälaisia tekijöitä, piirteitä ja vaikutuksia arvioinnissa tulisi tarkastella?

- Miten rakentaa vuorovaikutteinen arviointiprosessi, jossa kokeiluun osallistuvat oppivat itse ja saavat palautetta?

Olemme kehittäneet kumous-hankeessa arviointimenetelmän, joilla vastaamme näihin haasteisiin. Menetelmää on testattu hankkeen aikana kuuden erilaisen palvelukokeilun arvioinnissa. Tässä työkirjassa käytämme esimerkkinä yhtä niistä: Hämeenlinnan yhteinen palvelualusta -kokeilua.

Työkirjan tavoite on tukea kokeilujen vetäjiä, kehittäjiä ja levittäjiä arvioinnin keinoin. Työkirjan tarkoitus on kulkea yhteisen oppimisen ja pohdinnan alustana kokeilun suunnitteluvaiheesta aina sen päättymiseen tai jälkiarvioin-

tiin saakka. Kokeilun vetäjä voi käyttää työkirjaa itsenäisesti.

Parhaimman hyödyn käytöstä saat kun pohdit tehtäviä ja toteutat osallistavia ennakointi- ja arviointitehtäviä yhdessä kehittäjä- tai projektitiimisi kanssa.

Yhteiseen arviointiin kannattaa kutsua mukaan myös tärkeitä resurssien antajia, levittäjiä, ohjausryhmäläisiä, ylempää johtoa tai muiden vastaavien kokeilujen edustajia.

Voit soveltaa työkirjan antia haluamallasi tavalla, esimerkiksi soveltamalla vain arviointikehikkoa ajattelusi apuna tai vain työpaja-apuvälineitä kokeilun toimijaverkoston osallistamisessa arviointiin.

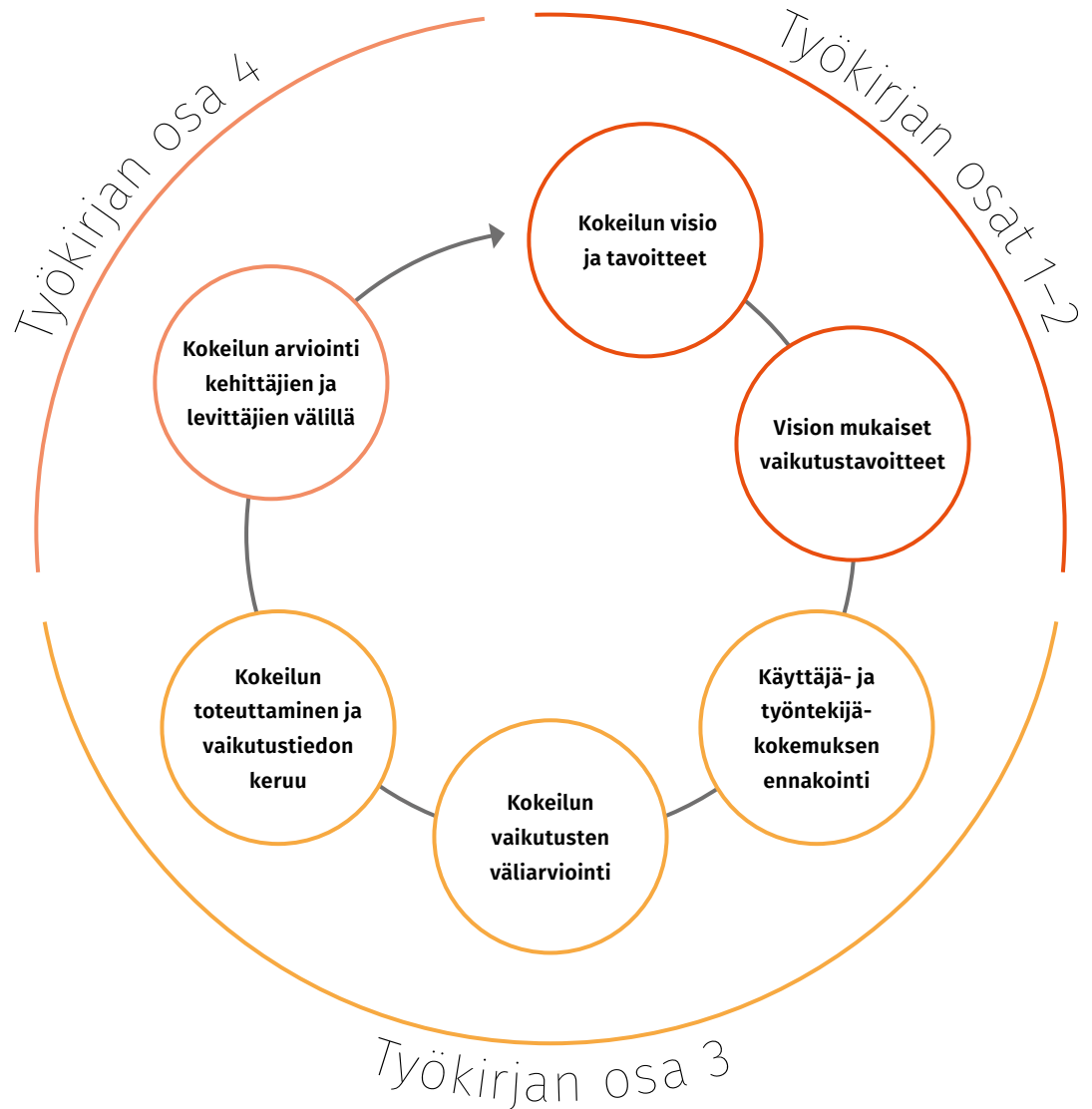
Kirja tukee kokeiluasi sen alusta loppuun:

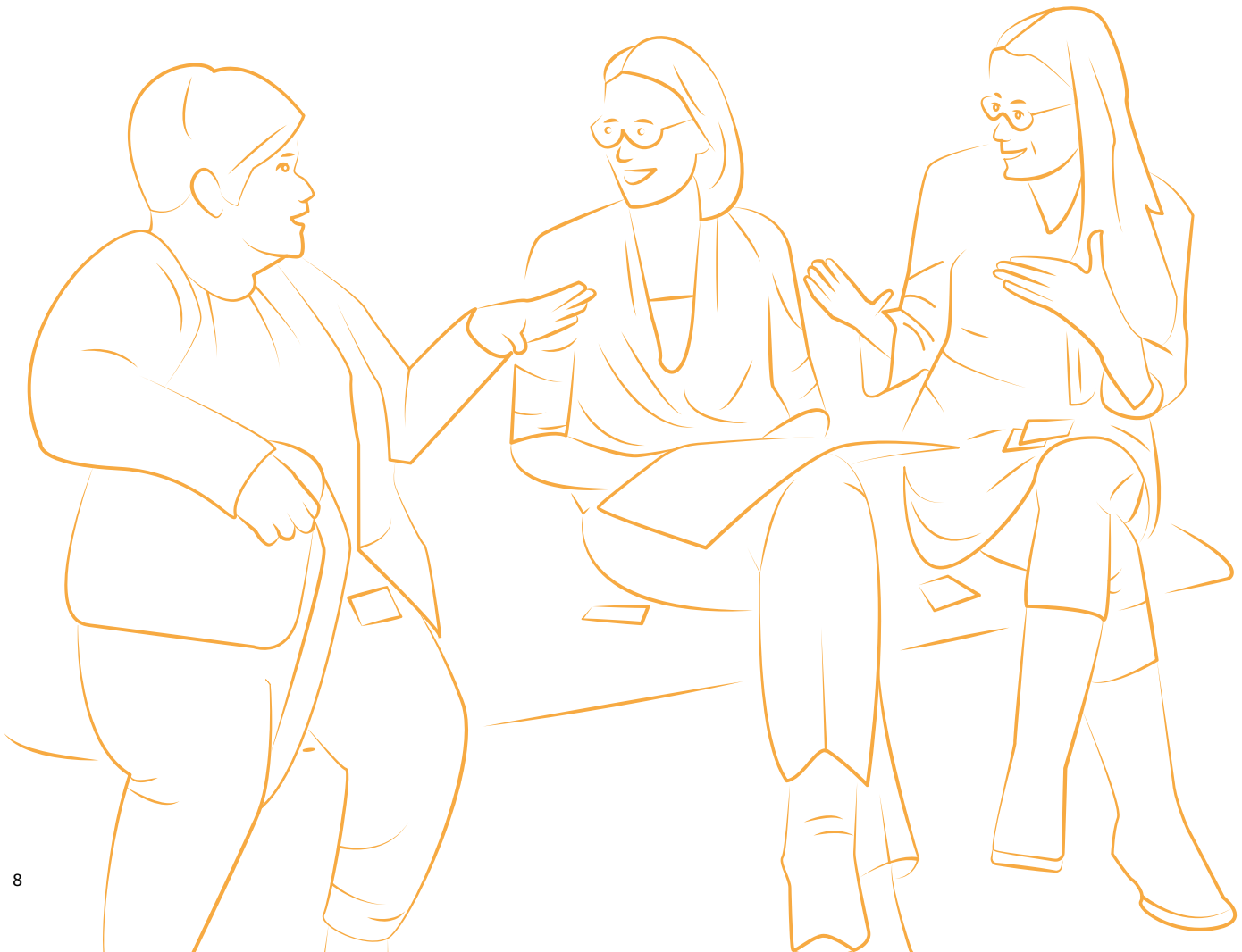
Ensimmäinen osa johdattaa sinut laaja-alaisen ihmislähtöisen arviointimallin kuuteen ulottuvuuteen. Käytännön esimerkki antaa vinkkejä mallin soveltamisesta kokeilussasi.

Toinen osa johdattaa sinut visioimaan yhdessä kehittäjiin kanssa mihin kokeilunne tähtää. Asetatte kokeilun laaja-alaiset ja ihmislähtöiset vaikutustavoitteet, sekä päätätte millä niitä mitataan tai kuvataan.

Kolmas osa johdattaa sinut ja tiimisi kuvittelemaan millainen kokeilusi tuottama palvelu, tuote tai toimintamalli tuntuisi sen käyttäjistä ja työntekijästä. Lisäksi arvioitte yhdessä, miten olette edistyneet vaikutuksissa tähän mennessä.

Neljäs osa johdattaa teidät arvioimaan miten olette onnistuneet kokeilussa kokonaisuudessaan ja miten kokeilua tulisi jatkaa ja levittää. Annamme ohjeet miten organisoida oppiva arviointiprosessi kehittäjien ja levittäjien kesken.

Peruskäsitteet

Kokeilu: Kokeilun tarkoitus on tuottaa kehitettävään ideaan (esim. tuote, palvelu tai toimintamalli) liittyvää merkittävää uutta tietoa testaamalla uutta tapaa toimia käytännössä aidoilla käyttäjillä rajatun ajan. Kokeilun onnistuminen tai epäonnistuminen tuottaa tärkeää tietoa siitä, miten kokeilua tulisi kehittää, jotta se toimisi laajemmin toteutettuna paremmin.

Vaikutukset: Kokeilun aikaansaama muutos tai parannus suhteessa aiempaan toimintatapaan. Vaikutukset voivat olla myönteisiä, neutraaleita tai kielteisiä. Ne voivat myös olla tavoitteenmukaisia tai odottamattomia.

Vaikutavuus: Kokeilu on levitetty laajemmalle niin, että se on saanut aikaan laajoja toimintatapojen ja yhteiskuntatason muutosta.

Arvioinnin periaatteet – mikä menetelmässä uutta?

Moniarvoinen arviointi

VANHA TAPA

× Tavallisesti arvioinneissa painotetaan taloudellisten ja teknisten asioiden mittaamista.

- Tässä mallissa arvioimme kokeilua monen eri arvon valottamana.
- Pohdimme myös arvojen keskinäistä suhdetta toisiinsa.
- Arvioinnissa käytämme lähteinä sekä määrällisiä mittareita että laadullista arviointia.

UUSI TAPA

Vaikutukset ihmiseen keskiössä

VANHA TAPA

× Kokeilun vaikutukset ihmisen hyvinvointiin jäävät helposti arvioimatta, koska niitä on hankala mitata.

- Tässä mallissa arvioimme kokeilun vaikutuksia kokeilua tuottavien työntekijöiden ja käyttäjien kannalta.
- Arvioimme vaikutuksia ihmiseen yksilöiden välittömien kokemusten valossa sekä laajemmassa väestötason mittakaavassa.

UUSI TAPA

Arvioinnin periaatteet

Muutos ja sen merkitys näkyväksi

× Arvioinnit keskittyvät yleensä kokeiluun käytettyjen resurssien ja suoritteiden määrälliseen mittaamiseen.

- Tässä mallissa teemme suoritteilla aikaansaadun muutoksen, siis suoritteiden vaikutukset näkyväksi.
- Kokeiluun osallistuneet antavat itse merkityksen mittari- ja kokemustiedolle ja arvioivat itse, miten ovat kokonaisuudessaan onnistuneet.

Yhteinen arviointi levittämisen ja oppimisen tueksi

× Vaikka kokeilu arvioidaan, sillä on riski jäädä kertaluontoiseksi kokeiluksi.

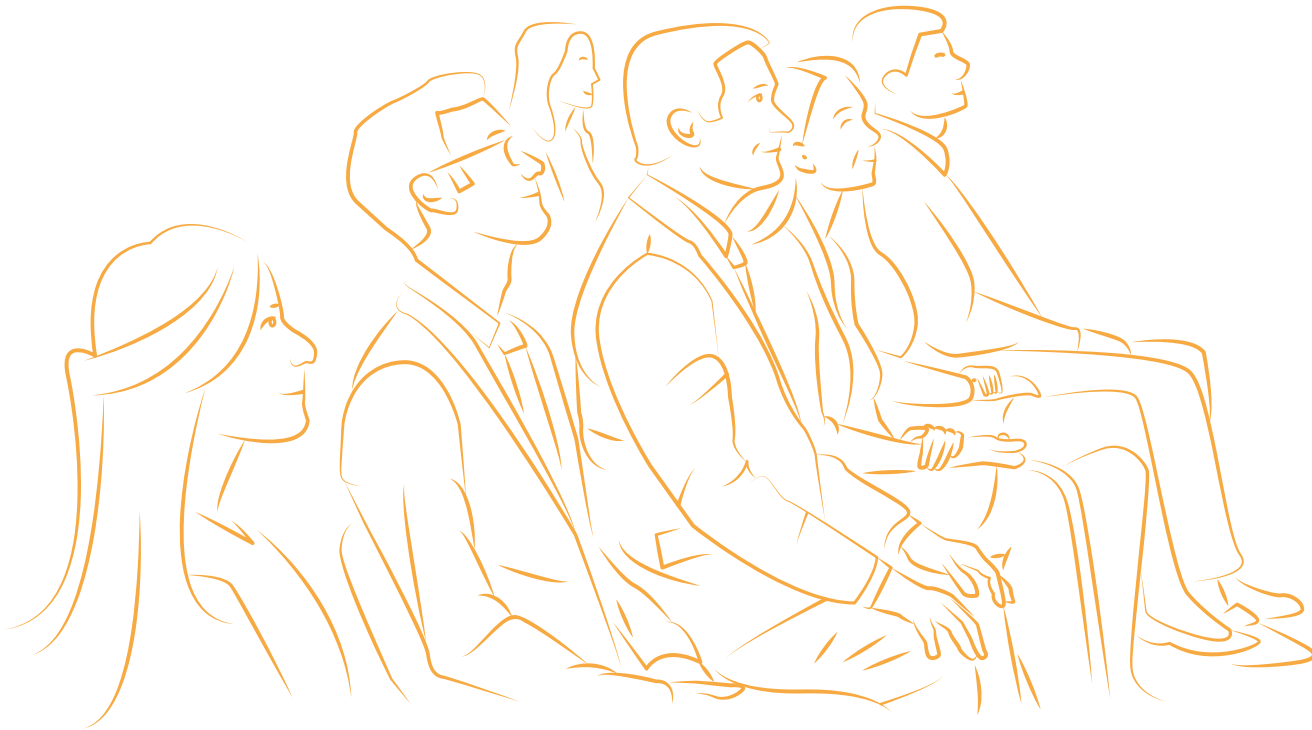
- Tässä mallissa yhteinen arviointi kokeilun kehittäjien ja levittäjien kesken avaa mahdollisuuden oppia siitä yhdessä.
- Yhteinen arviointi on keino luoda näkymä kokeilun levittämiseen ja sopia sen ensiaskeleista konkreettisesti.

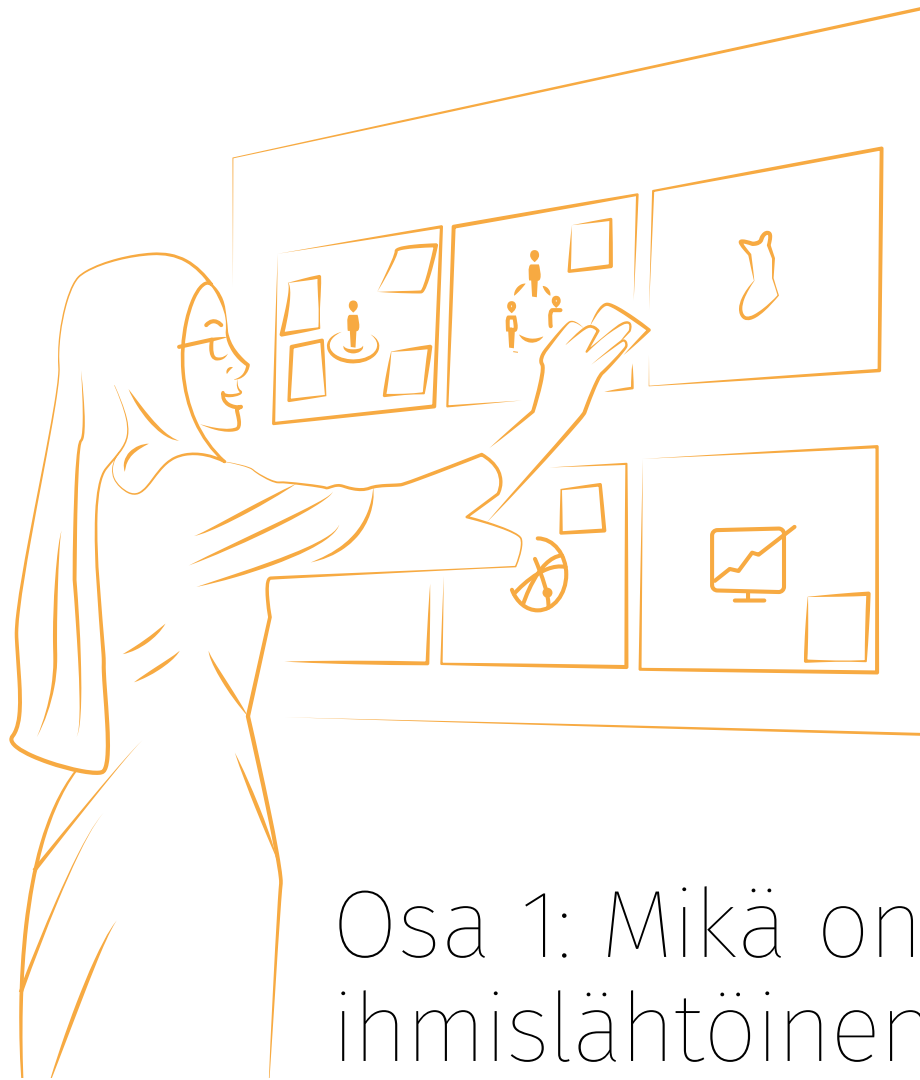
VANHA TAPA

UUSI TAPA

VANHA TAPA

UUSI TAPA

Osa 1: Mikä on laaja-alainen ihmislähtöinen arviointimalli?

Laaja-alainen ihmislähtöinen arviointimalli

Laaja-alainen ihmislähtöinen arviointimalli tekee näkyväksi kokeilun kokonaisvaltaiset vaikutukset: se kiinnittää huomion kokeilun sosiaalisiin (ihmiseen ja yhteisöön liittyviin) ja teknistaloudellisiin piirteisiin tasapainoisesti.

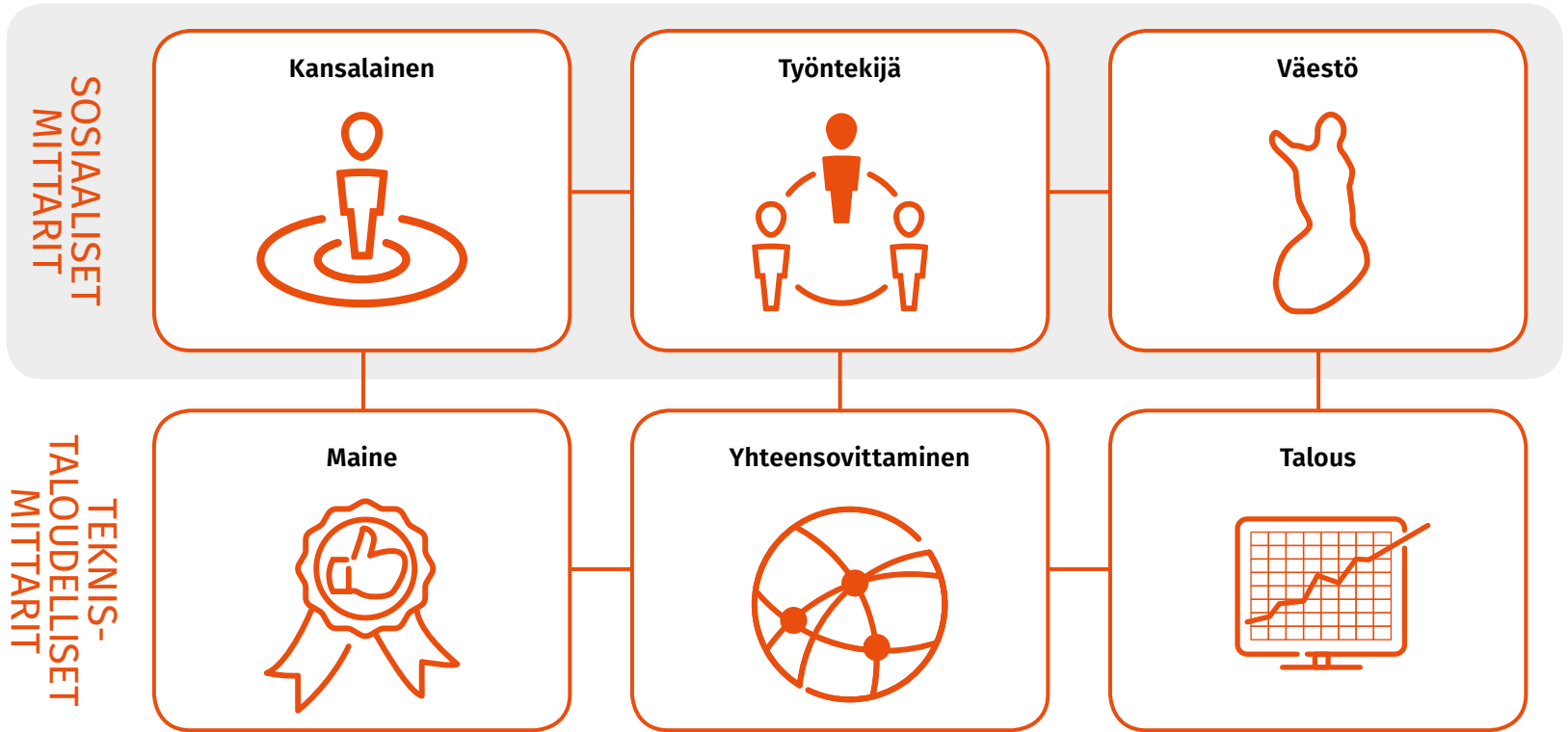
Arviointimalli nostaa esiin sellaisten asioiden merkityksen, jotka eivät ole materiaalisia tai helposti numeroilla mitattavissa. Malli toimii näkökulmien avartajana ja kehittämisen tukena kaikissa kokeilun vaiheissa.

Mallissa arvioinnin kohteena olevat ulottuvuudet ovat:

- **vaikutukset kansalaisiin, työntekijöihin ja väestöön**
- **vaikutukset maineeseen, palvelujen ja teknologioiden yhteensovittamiseen ja talouteen.**

On tärkeää että arvioinnissa on mukana kaikki kuusi näkökulmaa. Se on edellytys kokonaisvaltaiselle ja moniarvoiselle vaikuttavuuden arvioinnille. Riippuen kokeilun sisällöstä eri ulottuvuuksia voidaan arvottaa ja painottaa eri tavoin.

Sivuilla 18–29 esittelemme ulottuvuudet yksityiskohteisesti. Konkretisoimme kutakin ulottuvuutta myös apukysymyksillä, joiden avulla voitte tarkastella hyötyjä ja vaikutuksia tarkemmin.

Arviointimallin hyödyntäminen käytännön kokeilun valossa

Konkretisoimme arviointimallin hyödyntämistä ja käyttöä työkirjan eri osioissa yhden konkreettisen kokeilun valossa.

Kokeilu on Hämeenlinnan kaupungissa kehitetty *yhteinen palvelualusta*.

Käytännölliset esimerkit auttavat:

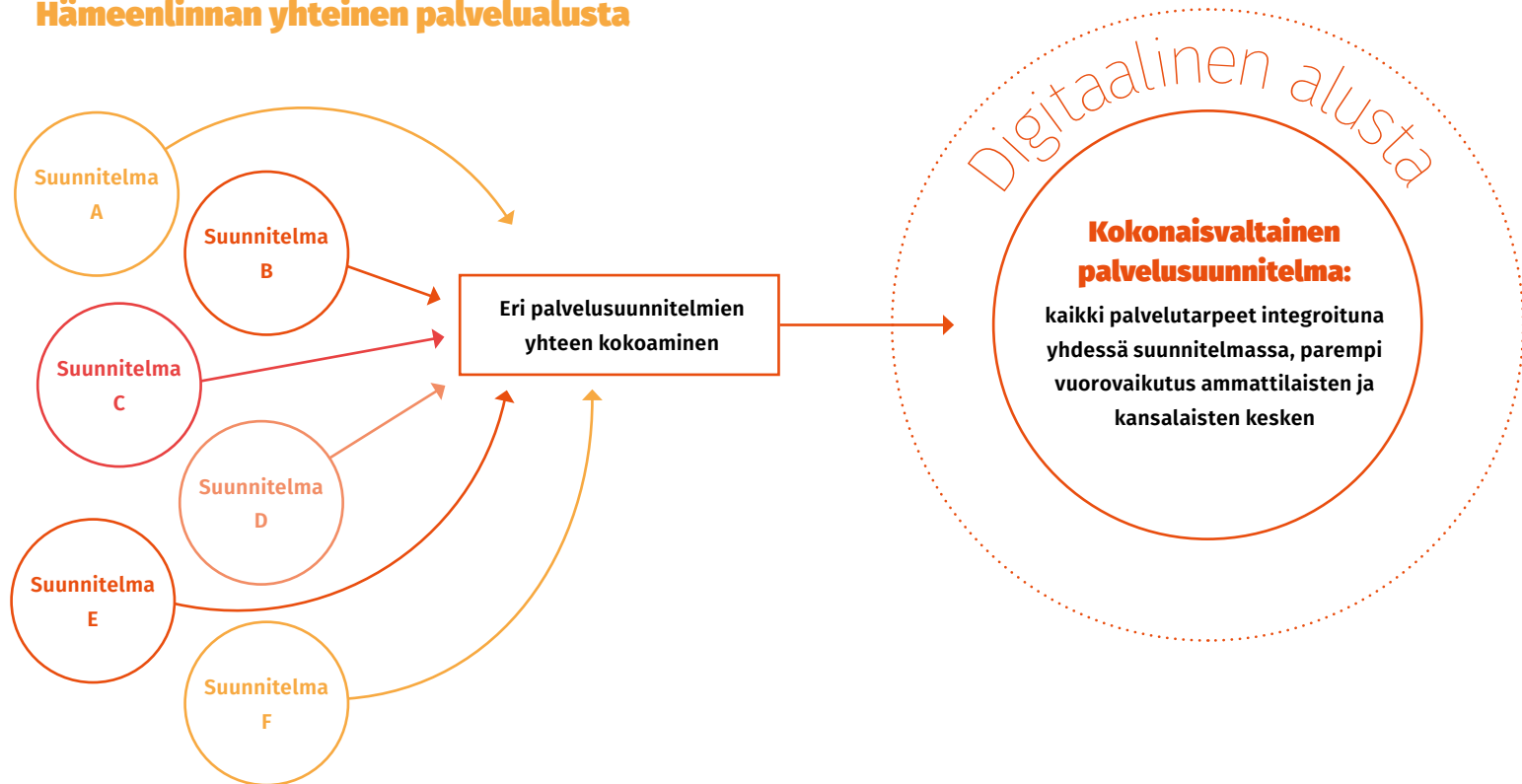
- vaikutustavoitteiden asettamisessa sekä väli- ja loppuarvioinnin toteuttamisessa
- vaikutuksia kuvaavien indikaattoreiden tunnistamisessa oman kokeilusi kohdalla

Käytännön kokeilu: yhteinen palvelualusta

- Yhteinen palvelualusta (YPA) lasten ja nuorten palveluiden kehittämiseksi
- Kehitetty Hämeenlinnan kaupungissa
- Kohteena perheet, joilla monia erilaisia palvelun tarpeita
- Alustan osatekijät:
  - » Kokonaisvaltainen palvelusuunnitelma
  - » Digitaalinen palvelualusta
- Alustan tavoitteena:
  - » Tukea moniammatillisen työn tekemistä ja ammattilaisten välistä vuorovaikutusta
  - » Auttaa kansalaisia ottamaan vastuuta omasta hyvinvoinnistaan

Käytännön kokeilu: Hämeenlinnan yhteinen palvelualusta

Vaikutukset kansalaiseen

Näkökulmassa kuvataan kokeilussa kehitetyn palvelun vaikutukset kansalaisen hyvinvointiin ja lähiyhteisön suhteisiin.

Siinä arvioidaan kansalaisten kokemuksia palvelun muuttuneesta laadusta tai saavutettavuudesta.

Apukysymykset vaikutusten tunnistamisen tueksi:

- Miten henkilön (kansalaisen, asukkaan, asiakkaan, käyttäjän) tilanne on muuttunut kokeilussa kehitetyn palvelun käytön seurauksena?
- Mitä kansalaisen tarvetta uusi palvelu on ratkaissut?
- Millaisia muutoksia kansalaisen tilanteen muuttuminen on saanut aikaan henkilön lähiyhteisössä (esim. perhe)?
- Miten kansalainen on ollut osallisena palvelun kehittämisessä?
- Millä tavalla kokemus palvelun saavutettavuudesta muuttunut?
- Miten kansalaisen toimijuus ja suhde palvelun tarjoajaan on muuttunut?
- Miten uudenlainen palvelu on vaikuttanut kansalaisen kokemukseen palvelun laadusta?
- Minkälaisia muutoksia palvelun laadussa on tapahtunut?

Vaikutukset kansalaiseen – esimerkki Hämeenlinnan kokeilusta

Vaikutuksia lyhyellä aikajänteellä:

- Asiakasperheiden lukumäärä, jotka ovat osallistuneet palvelun kehittämiseen
- Asiakkaiden lukumäärä, jotka ovat ottaneet YPA:n käyttöön. Muutokset käyttäjämäärässä.
- Muutokset ammattilaisten yhteydenpitämisessä: kasvokkaisten kontaktien määrä, yhteydenotot palvelualueen kautta
- Asiakkaan aktiivisuus palvelualueen käytössä oman palvelutarpeen määrittämiseksi ja ammattilaisten raporttien kommentoimiseksi. Muutokset asiakkaiden toimintatavoissa.

Vaikutuksia pitkällä jännteellä:

- Muutokset asiakkaan palvelutarpeessa: edistymisen esteiden vähentyminen, ongelman poistuminen, perhetilanteen helpottuminen
- Asiakkaan kokemus palvelun saatavuudesta, helppoudesta ja laadusta
- Asiakkaan kokemusta avun saannista omaan ongelmaan

Mistä vaikutustietoa saatavilla

On tunnistettava se, saadaanko tieto olemassa olevista järjestelmistä vai tarvitaanko uusia tapoja tuottaa tietoa vaikutuksista kansalaisiin.

VINKKEJÄ

Mahdollisia keinoja tiedon keräykseen ovat:

- YPA:n käytön seurantaraportit
- Kysely asiakaskokemuksesta ja palvelun laadusta – voidaan toteuttaa suoraan alustalla!
- Asiakkaiden haastattelut
- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmissä oleva data; tieto asiakkaan tilanteesta tapahtuneista muutoksista
- Some-kanava, joka on perustettu palautteenantoa varten

Vaikutukset työntekijään

Näkökulmassa arvioidaan sitä, miten kokeilu vaikuttaa työntekijöiden tehtäviin, rooleihin, hyvinvointiin ja osaamisvaatimuksiin.

Se kuvaa myös yhteistyön ja vuorovaikutuksen tapoja sekä sitä, miten työntekijän suhde asiakkaaseen muuttuu.

Apukysymykset vaikutusten tunnistamisen tueksi:

- Millaisia vaikutuksia uudella palvelulla on työntekijän rooliin ja työnkuvaan?
- Miten työntekijä on osallistunut kokeilussa kehitetyn palvelun kehittämiseen?

- Miten työntekijän suhde kansalaiseen on muuttunut tai muuttumassa palvelun seurauksena?
- Miten konkreettinen työn tekeminen on arjessa muuttunut uuden palvelun myötä?
- Miten työntekijä on ollut päättämässä uuteen palveluun siirtymisestä?
- Miten vuorovaikutuksen tavat muuttuvat asiakkaan kanssa?
- Mitä vaikutusta uudella palvelulla on ollut työntekijän kuormittumiseen ja hyvinvointiin?
- Millaisia uusia osaamistarpeita työntekijöille on syntynyt kokeilussa kehitetyn palvelun seurauksena?

Vaikutukset työntekijään – esimerkki Hämeenlinnan kokeilusta

Vaikutuksia lyhyellä aikajänteellä:

- Ammattilaisten tietoisuus uudesta palvelualustasta
- Ammattilaisten osallistuminen YPA:n kehittämiseen
- Ammattilaisten kontaktit palvelualustan käyttäjiin, lukumäärä.
- Alustan käyttöasteen vaihtelu ammattiryhmittäin
- Yksittäisten hoitosuunnitelmien laatu ja kommunikoitavuus asiakkaille
- Ammattilaisten YPA:ssa tekemät muokkaukset ja kommentit

Vaikutuksia pitkällä aikajänteellä:

- Asiakasperheen edistymisen seuranta
- Alustan käyttöönotto uusien palvelun tuottajien keskuudessa (esimerkiksi neuvola)
- Alustan käyttöönoton vaikutukset ammattilaisten työnkuvaan

Mistä vaikutustietoa saatavilla

On tunnistettava se, saadaanko tieto olemassa olevista järjestelmistä vai tarvitaanko uusia tapoja tuottaa tietoa vaikutuksista työntekijöihin.

Mahdollisia keinoja tiedon keräykseen ovat:

- Henkilötietojärjestelmät: muutokset esim. työhyvinvoinnissa ja sairauspoissaolot
- Henkilöstölle suunnatut filismitarit ja -kyselyt
- Ammattilaisten haastattelut
- Some-kanava, joka perustettu työntekijöille palautteenantoa varten

Vaikutukset väestöön

Ulottuvuudessa arvioidaan kokeilun vaikutuksia laajalaisesti väestötasolla seuraavista näkökulmista

- oikeudenmukaisuus
- tasavertaisuus
- ekologinen kestävyys

Apukysymykset vaikutusten tunnistamisen tueksi:

- Miten palvelu vastaa kansalaisten tarpeeseen alueella ja väestötasolla?

- Miten uuden palvelun käyttöönotto on vaikuttanut käyttäjien näkökulmasta palvelun saavutettavuuteen?
- Miten tasavertaisia uudet palvelut ovat eri kansalaisryhmien kannalta?
- Millaisia vaikutuksia uudella palvelulla on ollut luontoon ja ympäristöön?
- Millaisia vaikutuksia uudella palvelulla on ollut yhteisöllisyyteen?

Vaikutukset väestöön – esimerkki Hämeenlinnan kokeilusta

Vaikutuksia lyhyellä aikajänteellä:

- Uusien käyttäjien tuleminen palvelujen piiriin
- Palvelun saatavuuden paraneminen uusien kansalaisryhmien keskuudessa

Vaikutuksia pitkällä aikajänteellä:

- Alustan käyttöönoton laajeneminen uusille käyttäjäryhmille
- Kansalaisten/kansalaisryhmien terveyden ja hyvinvoinnin paraneminen

Mistä vaikutustietoa saatavilla

On tunnistettava, saadaanko tieto olemassa olevista järjestelmistä vai tarvitaanko uusia tapoja tuottaa tietoa vaikutuksista kansalaisryhmiin ja kansalaisiin.

VINKKEJÄ

Mahdollisia keinoja tiedon keräykseen ovat:

- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmissä oleva data; tieto kansalaisten ja kansalaisryhmien tilanteessa tapahtuneiden muutosten kuvaamiseksi
- Kansalaisten ja päätöksentekijöiden haastattelut
- Palautteenantoa varten perustettu some-kanava → aineiston analyysi

Vaikutukset maineeseen

Näkökulmassa arvioidaan palvelun houkuttelevuutta, julkisuuskuvaa ja näkyvyyttä.

Apukysymykset vaikutusten tunnistamisen tueksi:

- Minkälaisia vaikutuksia palvelun kehittämisellä ja käyttöönotolla on ollut sen kehittämisessä mukana olevien toimijoiden maineeseen?
- Onko palvelun kehittäminen ja käyttöönotto vaikuttanut mukana olevien toimijoiden näkyvyyteen?
- Millaisia mielikuvia uudesta palvelusta on esiintynyt ja välittynyt julkisuudessa?
- Miten maineen muutokset ovat vaikuttaneet palvelun houkuttelevuuteen?
- Millainen on kansalaisten mielikuva uudesta palvelusta?

Vaikutukset maineeseen – esimerkki Hämeenlinnan kokeilusta

Vaikutuksia lyhyellä jänteellä:

- Uutta palvelua koskeva uutisointi alueellisesti tai kansallisesti
- Palvelua koskevan uutisoinnin laatu
- Somessa käyty keskustelu

Vaikutuksia pitkällä jänteellä:

- Muutokset palvelun houkuttelevuudessa
- Muutokset palveluntarjoajan/kunnan maineessa
- Maineeseen liittyvät onnistumiset ja riskit

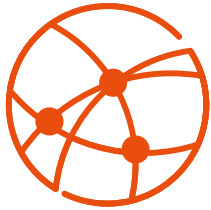
Mistä vaikutustietoa saatavilla

On tunnistettava, saadaanko tieto olemassa olevista järjestelmistä vai tarvitaanko uusia tapoja tuottaa tietoa vaikutuksista maineeseen.

VINKKEJÄ

Mahdollisia keinoja tiedon keräykseen ovat:

- Kunnan viestinnän tuottama tieto: palveluja koskeva julkisuus ja julkisuuden laatu (positiivinen tai negatiivinen uutisointi)
- Palvelun mielikuvaa koskevat kyselyt kansalaisille/työntekijöille

Vaikutukset yhteensovittamiseen

Näkökulma arvioi palvelujen ja teknologioiden keskinäistä yhteensopivuutta sekä niiden sopivuutta nykyjärjestelmään.

Se tarkastelee sitä, mitä yhteensovittaminen edellyttää ja mitä merkitystä sillä on käyttäjän kannalta.

Apukysymykset vaikutusten tunnistamisen tueksi:

- Miten kokeilu sopii yhteen nykyisen toimintatavan tai nykyjärjestelmän kanssa? Mitä esteitä yhteensovittamisessa on nähtävissä?
- Onko syntynyt tarpeita yhdistellä palveluita ja/ tai teknologioita eri tavalla kuin ennen? Millaisia yhdistelmiä on syntynyt?
- Millä tavoin palvelussa on yhdistetty erilaisia teknologisia ratkaisuja ja miten se toimii?
- Mikä merkitys palvelujen ja teknologioiden yhdistämisellä on ollut käyttäjään?
- Mitä uusia toimintatapoja palvelujen ja teknologioiden yhdistäminen on synnyttänyt?
- Miten teknologiaratkaisu (esim. palvelualusta, digitalisoitu prosessi) on tukenut tiedon kulkua ja yhteistyötä eri palveluiden välillä?

Vaikutukset yhteensovittamiseen – esimerkki Hämeenlinnan kokeilusta

Vaikutuksia lyhyellä aikajänteellä:

- Ammattilaisten tekniset valmiudet YPA:n käyttöön organisaation eri osissa (osaaminen, pääsy tietokoneelle ja verkkoyhteyksien toimivuus)
- Kansalaisten tekniset valmiudet palvelun käyttöönottoon (osaaminen, pääsy tietokoneelle ja verkkoyhteyksien toimivuus)
- Ratkaisujen tekninen yhteensopivuus

Vaikutuksia pitkällä aikajänteellä:

- Muutokset palvelujen teknisessä käytettävyydessä
- Uusien kokonaisvaltaisten palveluratkaisujen syntyminen, jossa eri teknologiat tukevat toisiaan

Mistä vaikutustietoa saatavilla

On tunnistettava, miten voidaan ennakoida eri teknologioiden ja palvelujen yhteensovittamista

Mahdollisia keinoja tiedon keräykseen ovat:

- Kysely kuntalaisille ja ammattilaisille palvelujen käytettävyyteen liittyen
- IT-tuen tuottama tieto; ohjelmien rajapinnat
- IT-kehittäjien näkemysten kartoitus

VINKKEJÄ

Vaikutukset talouteen

Näkökulmassa arvioidaan kokeilun taloudellisia vaikutuksia yksittäisen organisaation ja kansantalouden kannalta.

Arvioinnin kohteena ovat säästöt, kustannushyödyt ja uudet resurssit sekä liiketoiminta- ja vientimahdollisuudet.

Apukysymykset vaikutusten tunnistamisen tueksi:

- Saako kokeilussa kehitetty palvelu aikaan taloudellisia vaikutuksia? Millaisia vaikutuksia? (Esim. säästöjä, uusia ennalta-arvaamattomia kuluja tai saatuja uusia resursseja)

- Kenelle uudesta palvelusta aiheutuu taloudellisia vaikutuksia? Millaisia vaikutuksia?
- Minkälaisella aikajänteellä taloudelliset vaikutukset syntyvät?
- Voiko palvelun pohjalta rakentaa uutta liiketoimintaa? Millaista?
- Synnyttääkö uusi palvelu vientimahdollisuuksien avautumista? Millaisia vientimahdollisuuksia syntyy?

Vaikutukset talouteen – esimerkki Hämeenlinnan kokeilusta

Vaikutuksia lyhyellä jännteellä:

- YPA:n synnyttämät kustannushyödyt Hämeenlinnan lasten ja nuorten palveluissa
- Vaikutuksia pitkällä jännteellä:
- Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten pieneneminen

Mistä vaikutustietoa saatavilla

On tunnistettava, saadaanko tieto olemassa olevista järjestelmistä vai tarvitaanko uusia tapoja tuottaa taloustietoa.

Mahdollisia keinoja tiedon keräykseen ovat:

- Kunnan omista järjestelmissä oleva data; tieto muutoksista lasten ja nuorten palveluiden kustannuksissa
- Valtakunnallisissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmissä oleva data; tieto muutoksista alueellisissa sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksissa

Yhteenveto kokeilun arvioinnista

Hämeenlinnan yhteistä palvelualustaa arvioitiin yhdessä työntekijöiden ja johdon kanssa.

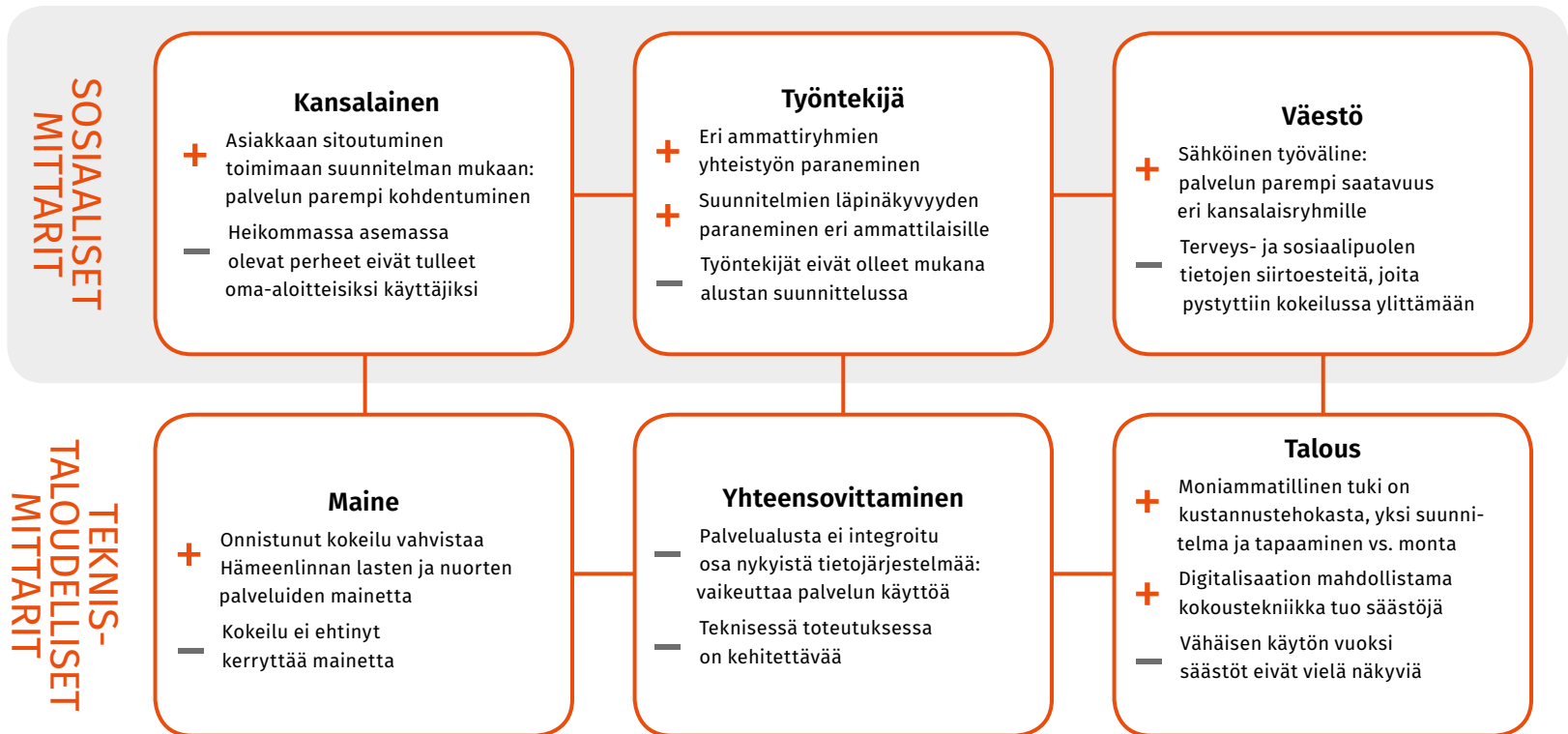
Pohdinta toi esiin kokeilun pullonkaulat ja kehittämisen kohteet, kuten seuraavasta koontitaulukosta käy ilmi.

+ Hyvät puolet

- Kehitettävät asiat

Yhteinen alusta todettiin edelleen kehityskelpoiseksi maakuntatasolle levitettäväksi ideaksi, mutta jatkossa on kiinnitettävä enemmän huomiota alustan tekniseen käytettävyyteen sekä otettava työntekijät rakentamaan siitä työtään tukevaa alustaa.

Esimerkki Hämeenlinnan kokeilun arviointityöpajan yhteenvedosta

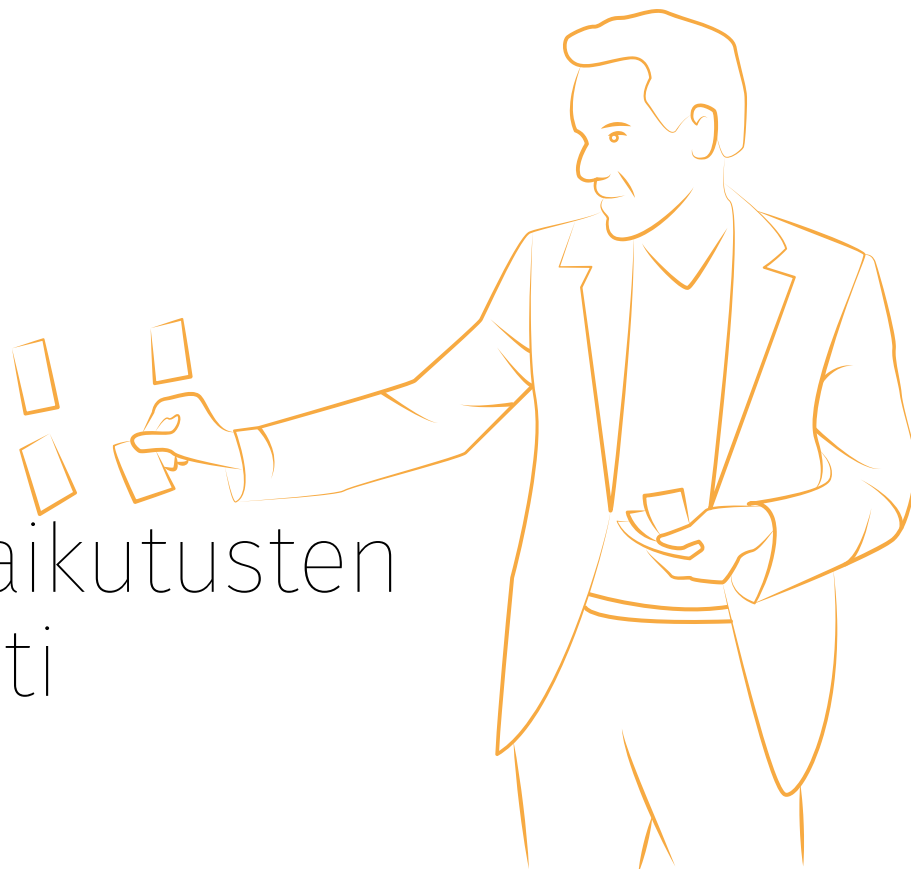

Osa 2: Kokeilun vaikutusten ennakoiva arviointi

Tehtävät:

Kokeilun vision kirkastaminen

Kokeilun vaikutustavoitteiden asettaminen

Ohjeet

Tässä osassa pohditte, mitä haluatte saada aikaan kokeilulla. Tätä on hyvä pohtia yhdessä kokeilun kehittäjien ja tulevien käyttäjien edustajien kesken.

Osiossa on kaksi tehtävää:

- 1) Kokeilun vision kirkastaminen (yhdessä)
- 2) Kokeilun vaikutustavoitteiden asettaminen (yhdessä tai vetäjä yksin)

Ensimmäinen tehtävä auttaa näkemään, mitä haluatte saada aikaan yhdessä ja valmistelelee vaikutustavoittei-

den asettamiseen. Kokeilun vision pohtiminen yhdessä luo myös innostusta ja energiaa, mitkä kantavat kokeilun toteuttamista.

Toisena tehtävänä on rakentaa tulevien vaikutusarviointien perusta ja dokumentoida se mihin alussa sovitte pyrkivänne. Vaikka nämä tavoitteet myöhemmin muuttuisivatkin, ne on hyvä kirjoittaa jo ennen kokeilun aloittamista muistiin.

Ohjeet yhteiseen visiointiin

Kutsu kokeilun kehittäjät sekä muutama sen tuleva-käyttäjä yhteiseen työpajaan. Tähän työpajaan on hyvä varata 1,5–2 h aikaa.

Pohtikaa ensin yleisellä, villillä ja ennakkoluulottomalla tavalla, mitä kokeilunne saisi aikaan 5 vuoden kuluttua. Unelmoikaa vapaasti! Mitä tarvetta kokeilu täyttää? Mitä se voisi parhaimmillaan tuottaa? Miten ihmisten arki muuttuisi? Varaa tähän vaiheeseen 20–30 min riippuen ryhmän koosta. Mikäli ryhmä on iso, jaa se noin 3–5 hengen ryhmiin ja kehittäkää kilpailevat visioehdotukset.

Esittäkää visio lyhyen ja tiiviin hissipuheen muodossa (3–5 min) valitsemallenne yleisölle tai isossa ryhmässä pienryhmät toisillenne. Voitte yleisön puuttuessa vide-

oida sen ja pyytää palautetta esim. somessa. Valitkaa paras visio tai yhdistelkää kilpailevista visioista uusi versio. Varaa tähän esittämisen- ja yhdistelyvaiheeseen 30–50 min riippuen esitysten määrästä.

Kirjoittakaa kirkastettu kokeilun visio kokeilun kirkastamistyökalun avulla ja pohtikaa vielä yhdessä: Ketkä ovat kokeilun kehittäjiä? Mikä on kokeilun nimi? Kenen arkea se parantaa? Mitä laajempaa ongelmaa se ratkaisee? Mitä esteitä sen tulee ylittää? Varaa tähän kirkastamisvaiheeseen 20–30 min.

KATSO S. 36

KATSO S. 37

Vision kehittäminen yhdessä

Kuvitelkaa hetki 5 vuoden kuluttua. Mitä kokeilunne on saanut aikaan?

- 1) Miten kokeilu on muuttanut käyttäjän arkea?
- 2) Miten kokeilu on muuttanut tuottajan/ työntekijän arkea?
- 3) Millainen maine kokeilulla on ja miten se näkyy?
Mitä lehtiotsikoissa lukee?
- 4) Millaisia säästöjä/tuottoja kokeilu on saanut aikaan?

Muodostakaa kolme lausetta, jotka kuvaavat kokeilun visiota ja sen keskeisiä piirteitä.

Havainnollistakaa visiota esimerkiksi:

- **Rakentakaa tarina...**
- **Kuvatkaa video...**
- **Havainnollistakaa kuvin...**

Valmistaudu visiota esittelevään hissipuheeseen!

1) **Tiivistä:**

yksi iskulause, selkeä, simppeli, ytimekäs, yleistys – Se on otsikko ja kuvaus perusideasta

2) **Hissipuheen rakenne:**

Tarve, ratkaisu, hyöty, kilpailutilanne

3) **Havainnollista:**

kuva, demo, materiaali, tarina

Esimerkkejä:

- **Fiksu Kalasatama:** Tunti lisää omaa aikaa päivään.
- **Me-Säätiö:** Suomessa ei vuonna 2050 ole yhtään syrjäytynyttä lasta tai nuorta.
- **Twitter:** Verkkosivusto, josta saat statuspäivityksiä niiltä ihmisiltä ja ryhmiltä joista välität.
- **HelsinkiMissio:** Löydämme ja autamme unohdettuja.

Kokeilun kirkastamistyökalu

<p>Visio (tavoitetila lyhyesti)</p>	<p>Ketkä?</p>	<p>Kokeilun nimi</p>	<p>Kenen arkea parantaa?</p>	<p>Mitä esteitä ylitettävä?</p>	<p>Mitä laajempaa ongelmaa ratkaisee? Mikä on havaittu tarve?</p>
--	----------------------	-----------------------------	---	--	--

Ohjeet vaikutustavoitteiden asettamiseen

Kun kokeilun visio ja tarkoitus on kirkas, voitte siirtyä pohtimaan, millaista muutosta tarkemmin ottaen tavoittelette kokeilulla. Sitä on hyvä pohtia työkirjan alussa esitettyjen kuuden näkökulman kautta.

Tukea kunkin kuuden vaikuttavuustavoitteen asettamiseen löytyy osasta 1. Siellä on avattu mitä eri arviointilottuvuudet tarkoittavat. Sivulla olevat esimerkit tavoitteista sekä pohdittavista kysymyksistä auttavat teitä miettimään ne omaan kokeiluunne sopiviksi.

Päätäkää yhdessä mitkä **1–3 vaikutustavoitetta** kullakin ulottuvuudella asetatte tavoitteeksi. Tehkää mieluummin yksinkertainen ja mietitty tavoitteisto kuin monimutkainen ja vaikeasti mitattava tavoitteisto.

Aloittakaa siitä, mikä puhuttelee teitä eniten, mikä on tuttua. Esim. miten kokeilu käytännössä helpottaisi palvelun käyttäjän arkea.

Asettakaa vain sellaisia tavoitteita, joita on mahdollista seurata ja arvioida tapahtuuko niiden suhteen muutosta. Tärkeintä ei ole se, että tavoitteita on jokaisessa kohdassa kolme, vaan se, että mietitte kaikki kohdat läpi ja pidätte ne tasapainoisesti mukana arvioinnissa myöhemmin.

Kirjoittakaa vaikutustavoitteet ja niiden mittarit näkyviin seuraavalla sivulla olevaan pohjaan. Voitte printata täytetyn lomakkeen huoneentauluksi. Tavoitteiden toteutumista tullaan arvioimaan yhdessä näiden asetettujen tavoitteiden suhteen kokeilun puolivälissä ja päättyessä.

Vaikutusarvioinnin tavoitteet – pohja

SOSIAALISET
MITTARIT

Kansalainen

Vaikutus 1:

Vaikutus 2:

Vaikutus 3:

Työntekijä

Vaikutus 1:

Vaikutus 2:

Vaikutus 3:

Väestö

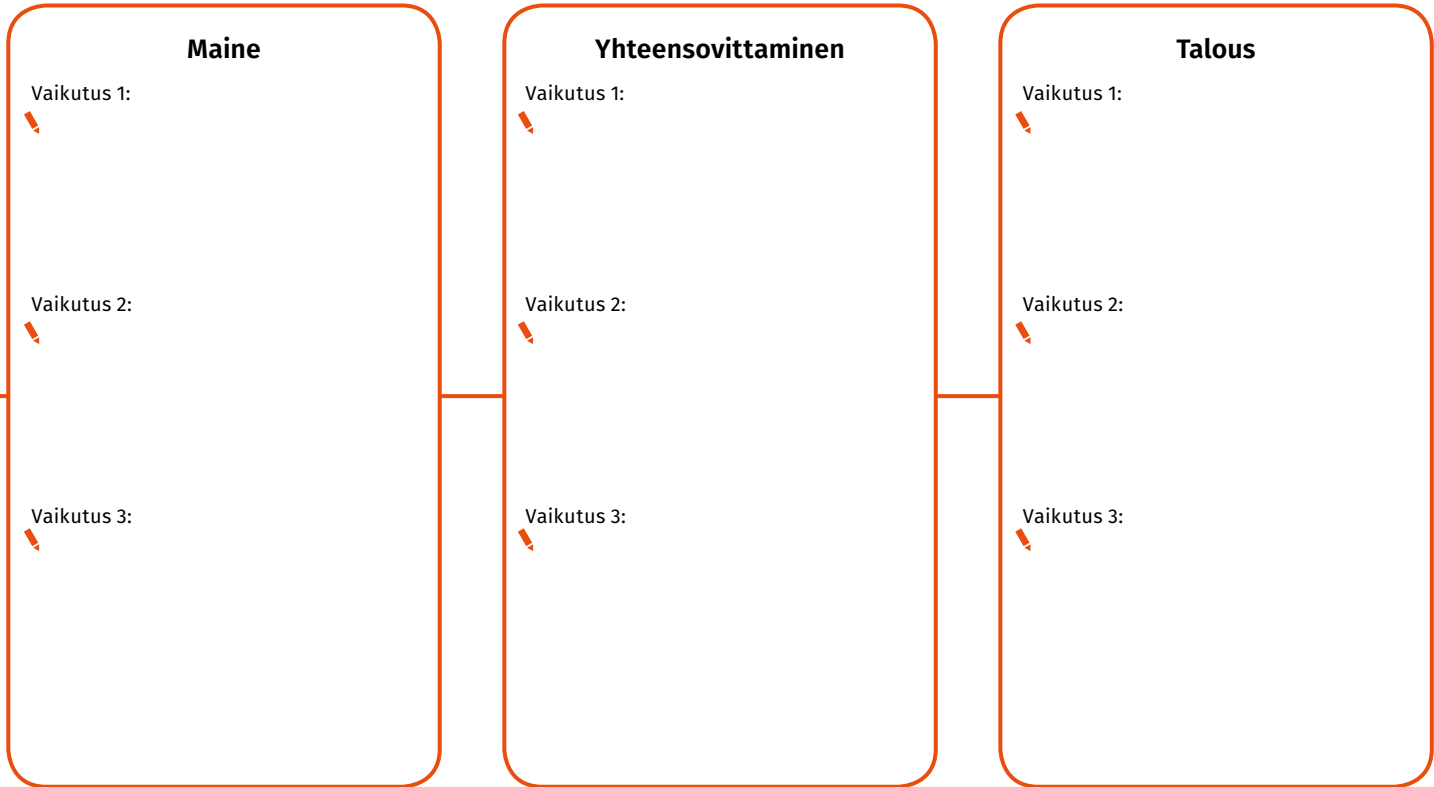
Vaikutus 1:

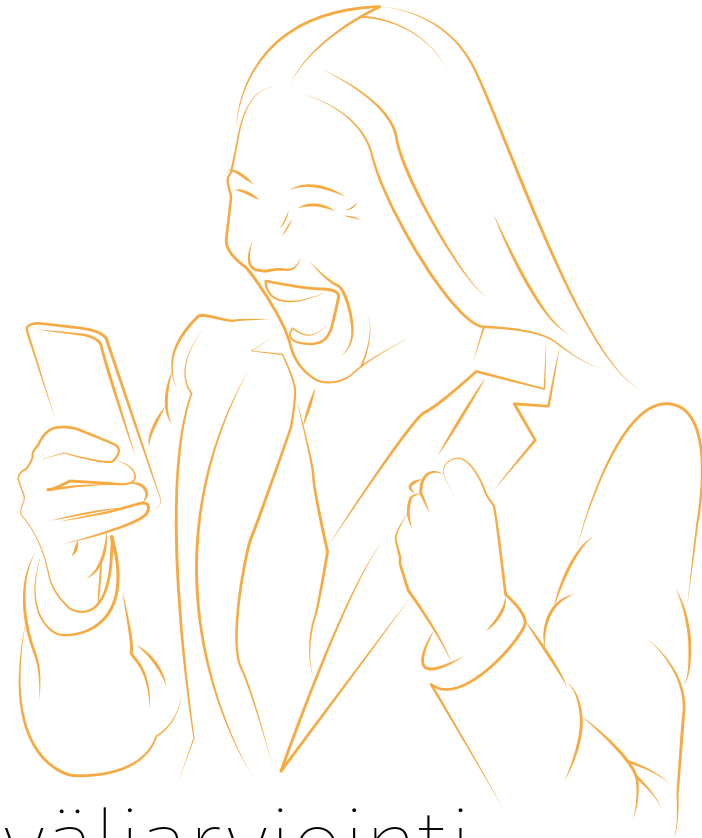
Vaikutus 2:

Vaikutus 3:

TEKNIS-
TALOUDELLISET
MITTARIT

Osa 3: Kokeilun puoliväliarviointi

Tehtävät:

Käyttäjä- ja työntekijäkokemuksen ennakointi

Kokeilun väliarviointi

Ohjeet

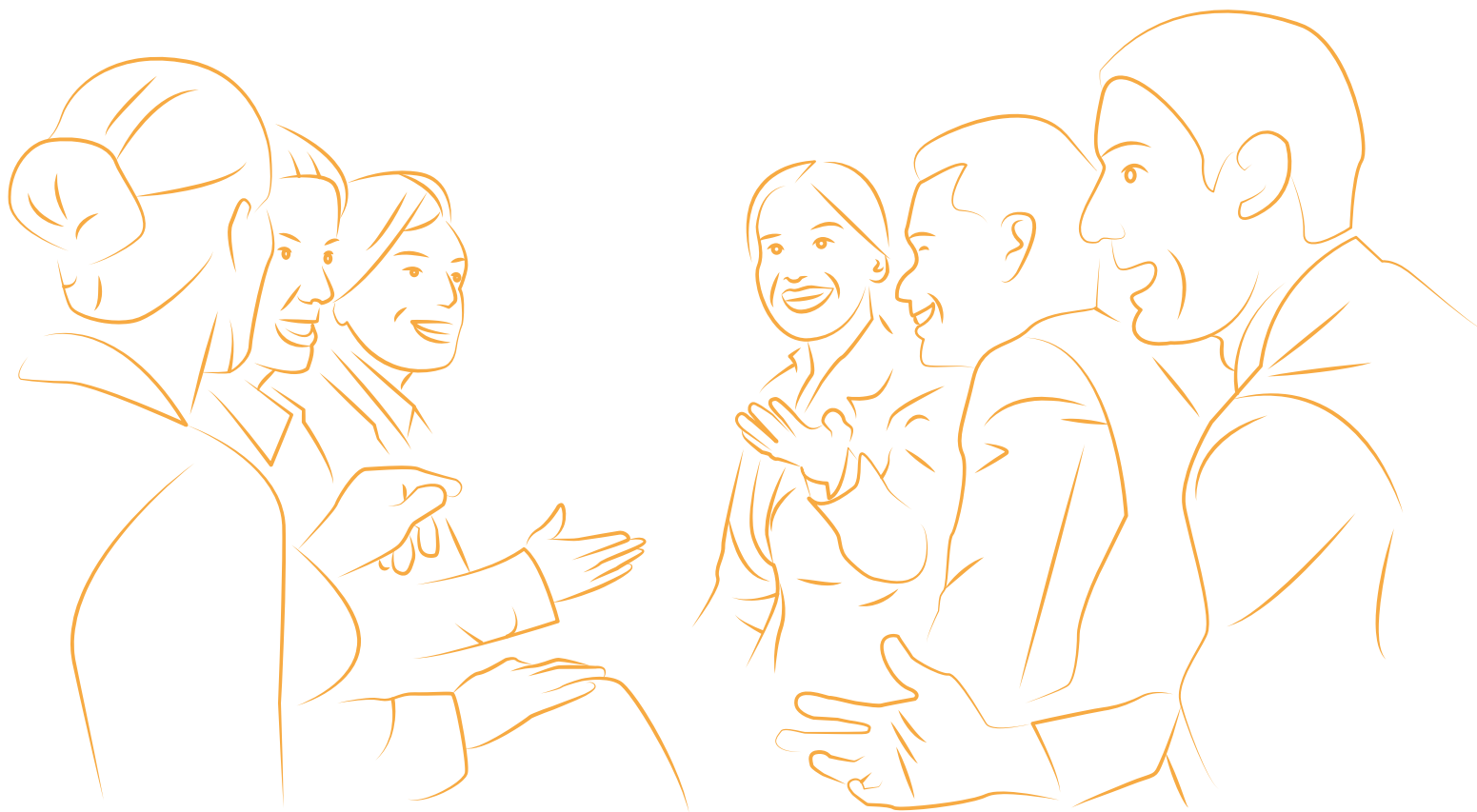
Tässä osassa ennakoitte yhdessä käyttäjien ja kokeilun toteuttajien kesken miltä valmis palvelu, tuote tai toimintamalli tuntuisi. Lisäksi arvioitte yhdessä kehittäjiin kesken, miten vaikutustavoitteet ovat tähän mennessä toteutuneet.

Osiassa on kaksi tehtävää:

- 1) Käyttäjä- ja työntekijäkokemuksen ennakointi (yhdessä)
- 2) Kokeilun väliarviointi (yhdessä tai vetäjä yksin)

Ensimmäinen tehtävä auttaa kuvittelemaan, mitä kokeilu saisi aikaan ihmisissä. Kokeilun muotoa ja toteutusta on tässä vaiheessa vielä helppo muuttaa, mikäli ennakointi tuo esiin yllättäviä asioita.

Toisessa tehtävässä palaatte alussa asetettuihin vaikutustavoitteisiin ja arvioitte, miten ne ovat lähteneet toteutumaan.

Ohjeet käyttäjä- ja työntekijäkokemuksen ennakointiin

Kutsu kokeilun kehittäjät sekä muutama sen tuleva käyttäjä yhteiseen työpajaan. Ennen kuin uutta toimintamallia aletaan rakentaa, on hyvä kuvitella millainen palvelu olisi valmiina. Tähän työpajaan on hyvä varata 1,5–2 h aikaa.

Jaa ryhmä 3–5 hengen ryhmiin, joissa jokaisessa on mukana mahdollinen käyttäjä.

Pohtikaa ensin millainen olisi tyypillinen kokeilun käyttäjä. Sen jälkeen pohtikaa millainen olisi uuden toimintamallin tyypillinen tuottaja, työntekijä. Kirjoittakaa molemmat kuvaukset profiilikuvauspohjiin.

Kuvitelkaa tarina, joka kuvaa tilannetta, kun kokeilunne palvelu on käytössä – ajankohtana tulevaisuus. Tarina voi sisältää ongelman, jota kokeiltava toimintamalli pyrkii ratkaisemaan. Tarina päättyy tämän ongelman ratkaisemiseen.

Tarinapohjatyökalut on tarkoitettu apuvälineiksi, kun rakennatte yhdessä tällaista tarinaa.

Esittäkää lopuksi käyttäjä- ja työntekijäkuvaukset sekä tarinat toisillenne ja tehkää havaintoja. Pitääkö kokeilun toteutuksessa tehdä muutoksia? Mikä uudessa toimintamallissa tuntui toimivan ja mitä pitäisi kehitellä edelleen?

Asiakkaan ja työntekijän profiilit

Nimi

Ikä

Titteli

Koulutus

Organisaatio

Tehtävään kuuluu

Motivaatio- ja taustatekijöitä

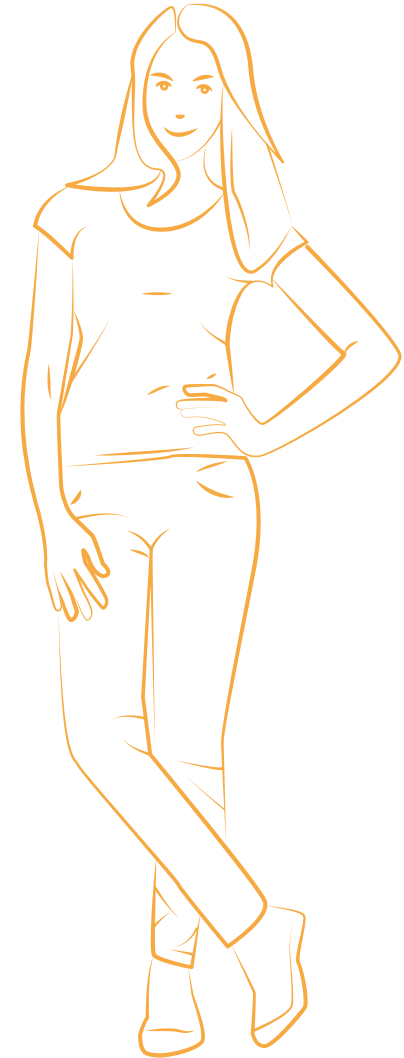
Pari huomiota, jotka hyvä pitää mielessä

Kohtauspinta _____ kanssa

Arvostaa palvelussa

Työkaverit ja verkostot

Uuden/uudistetun palvelun tuomat muutokset

Nimi

Ikä

Titteli

Koulutus

Organisaatio

Tehtävään kuuluu

Motivaatio- ja taustatekijöitä

Pari huomiota, jotka hyvä pitää mielessä

Kohtauspinta _____ kanssa

Arvostaa palvelussa

Työkaverit ja verkostot

Uuden/uudistetun palvelun tuomat muutokset

Tarinapohja

Kokeilun nimi: _____

1. Tilanne

Esim. Häiriötilanne palvelussa, jossa lopputuloksena käyttäjä yllättyy palvelun laadusta

2. Henkilöt

Päätösimija: kenen näkökulmasta tarina kerrotaan

3. Ongelma

Palvelussa kohtattu ongelma

4. Alku

Miten häiriötilanne ilmenee?
Ketkä toimivat ja miten?
Mitä välineitä, kanavia käytetään?

5. Keskikohta

Miten häiriö ratkaistaan?
Kuvaa tapahtumien ketju tai yksi keskeinen tapahtuma

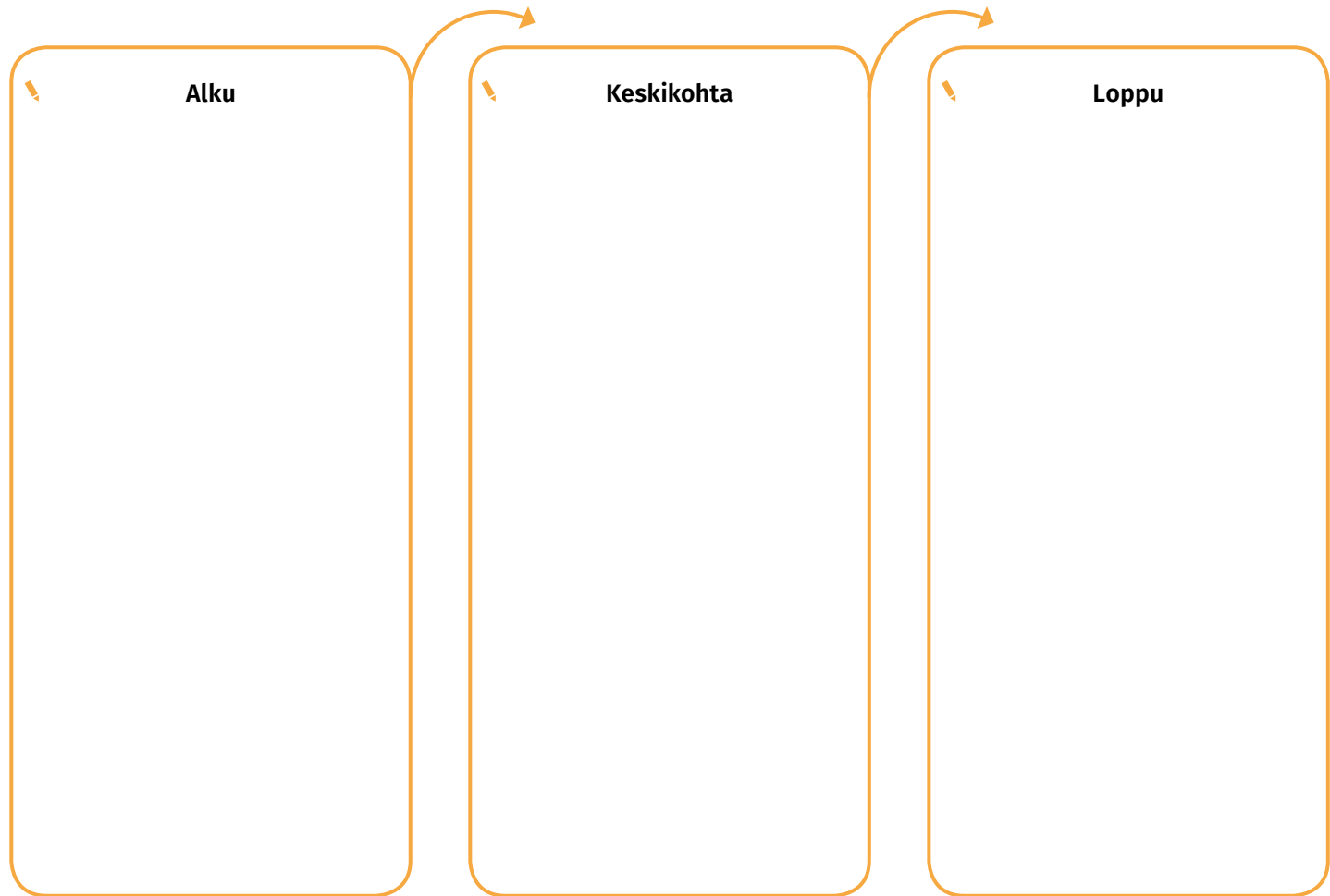

6. Loppu

Ratkaisun kuvaus ja käyttäjän reaktiot

Tarinan kulku

Ohjeet kokeilun väliarviointiin

Kokeilun puolivälissä kannattaa arvioida oletteko menossa alussa asetettujen vaikutustavoitteiden suuntaan. Arvioinnin voi tehdä kokeilun vetäjä yksin tai kehittäjätiimi yhdessä. Mikäli kokeiluaika on pitkä, väliarviointeja voi tehdä useamman.

Ota esille alussa asettamanne vaikutustavoitteet. Kootkaa ensin mittaritieto, joka kuvaa kutakin kuutta näkökulmaa.

Käykää sen jälkeen keskustelu tai arvioi mielessäsi kunkin näkökulman kannalta, miten tavoitteenne ovat toteutuneet tähän mennessä.

On tyypillistä, että kaikki näkökulmat eivät ole edistyneet samassa tahdissa. Tässä kohdassa voitte käydä myös arvojen välistä keskustelua. Esimerkiksi onko tärkeämpää, että kokeilu on tuottanut hyvinvointia käyttäjille, vaikka kokeilun kustannukset tai tuotot eivät ole toteutuneet toivotusti?

Tässä vaiheessa voitte muokata ja kirkastaa vaikutustavoitteita uudelleen, jotta ne vastaavat kokonaisuudessaan kokeilun tarkoitusta.

Vaikutusten väliarviointi – pohja

SOSIAALISET
MITTARIT

Kansalainen

Vaikutus 1:

Vaikutus 2:

Vaikutus 3:

Työntekijä

Vaikutus 1:

Vaikutus 2:

Vaikutus 3:

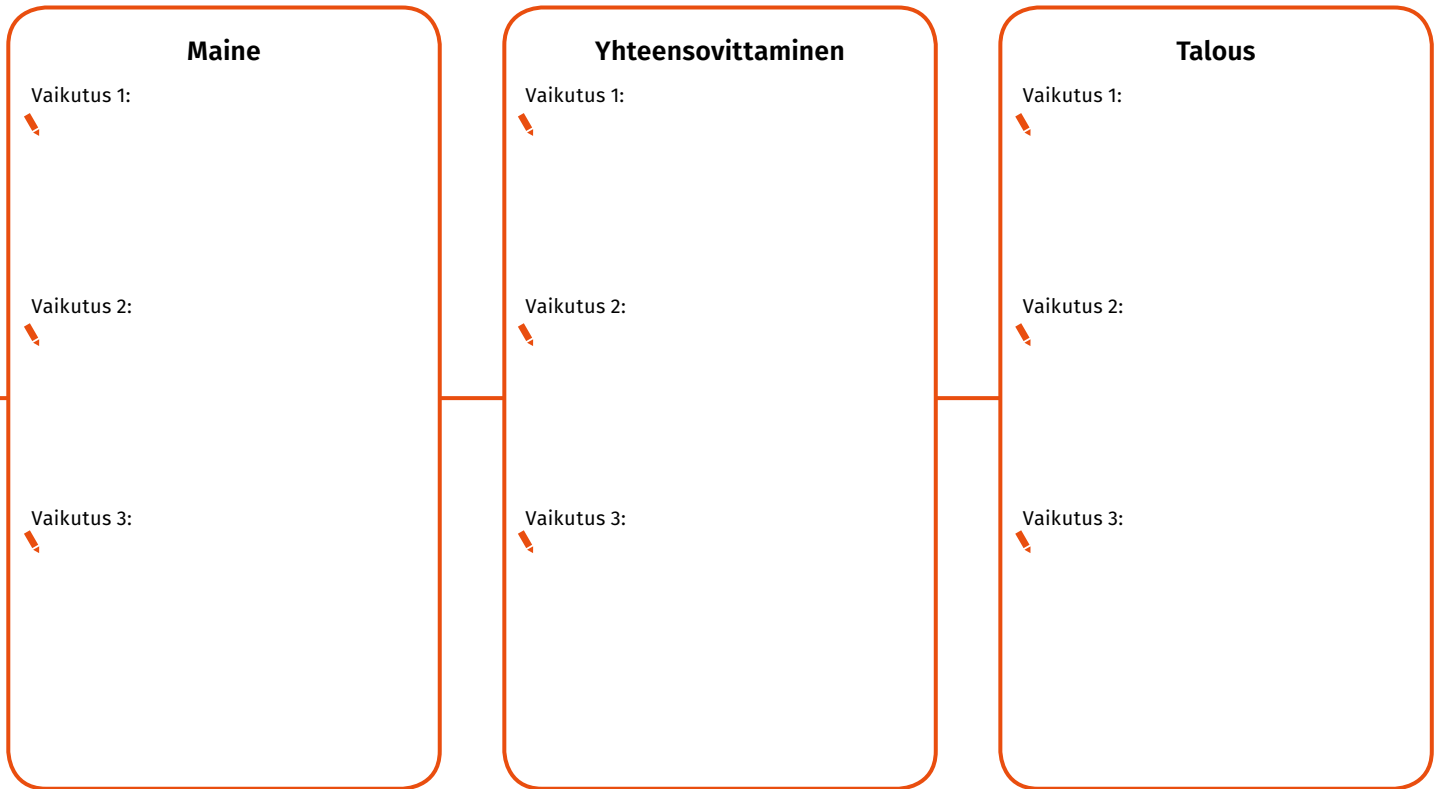
Väestö

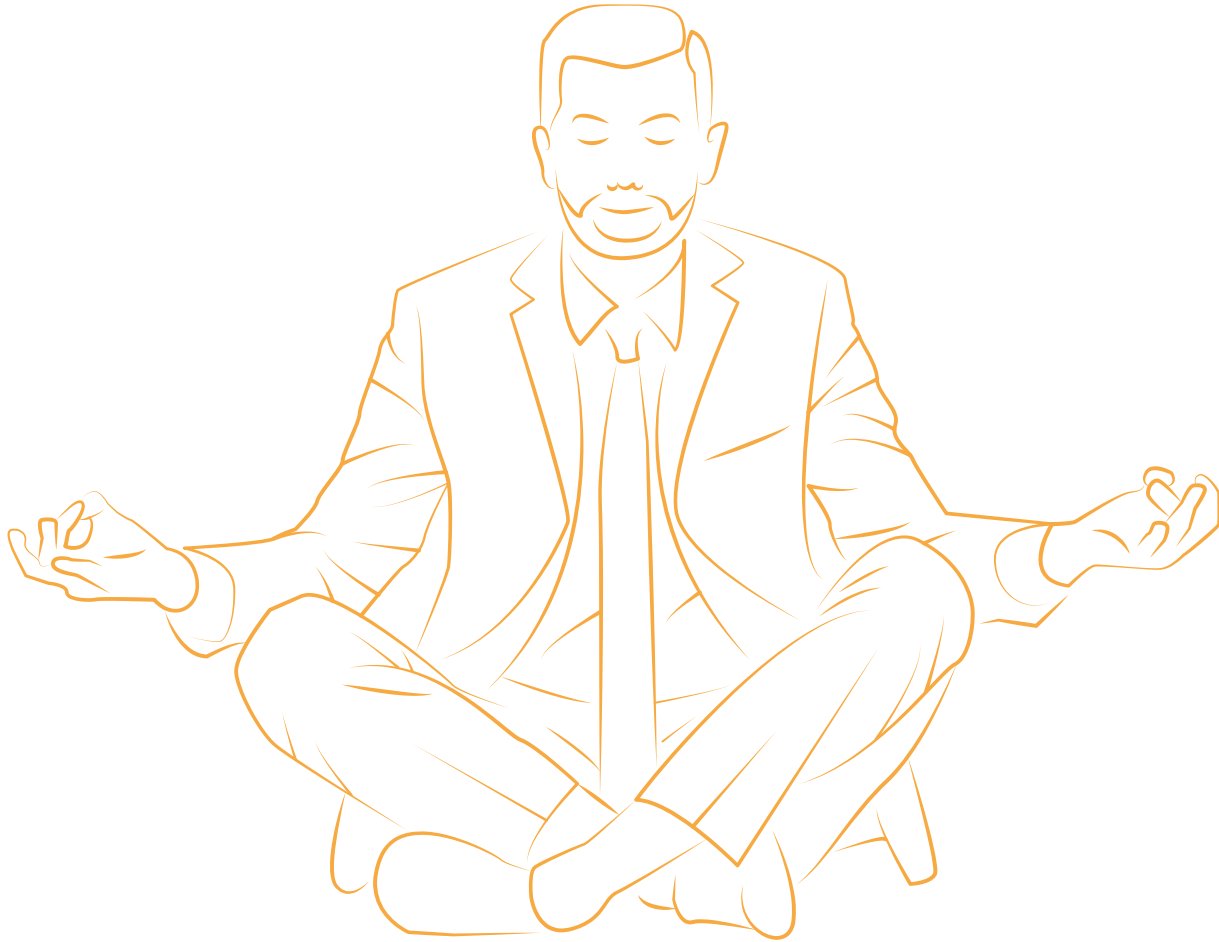
Vaikutus 1:

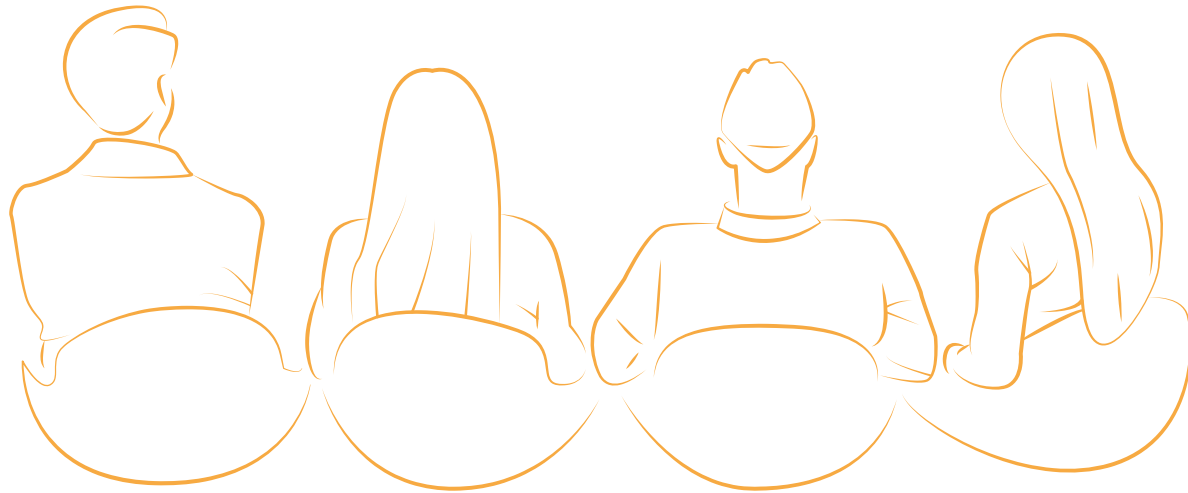
Vaikutus 2:

Vaikutus 3:

TEKNIS-
TALOUDELLISET
MITTARIT

Osa 4: Kokeilun vaikutusten arviointi

Tehtävä:

Kehittävä vaikutusarviointi kokeilun kehittäjien ja levittäjien kesken

Ohjeet kehittävän vaikutusarvioinnin työpajan organisointiin

Kokeilun päätyttyä kutsu kokeilun kehittäjät, muutama käyttäjän edustaja sekä kokeilun potentiaaliset levittäjät yhteiseen työpajaan.

- Varaa työpajaan 2,5 h aikaa.
- Työpajassa organisoidaan kokeilun kehittäjien sekä sen potentiaalisten levittäjien välinen vuoropuhelu ns. arviointiakvaariotyöskentelyn avulla.
- Järjestä tila kahdeksi puoliympyrän muotoiseksi kehäksi. Ohjaa sisäkehälle istumaan kokeilun

kehittäjät ja käyttäjät. Ohjaa kokeilun ulkokehälle istumaan potentiaaliset levittäjät. He voivat olla esimerkiksi ylemmän johdon edustajia, rahoittajia, kokeilua tukeneita johtoryhmän jäseniä tai kokeilun levittämisen kannalta tärkeitä sidosryhmiä.

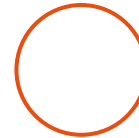
- Varaa tuoleille post-it lappuja ja kyniä.
- Aseta laaja-alainen, ihmislähtöinen arviointimallipohja sisäkehän sisälle pöydälle tai seinälle.

Arviointiakvaarion asemat

Esityskanvas

Alustajat:
**Kokeilun kehittäjä
ja käyttäjä**

Pöytä:
**laaja-alainen
arviointimalli**

Sisäkehä:
Kokeiluun osallistuneet

Ulkokehä:
Potentiaaliset levittäjät

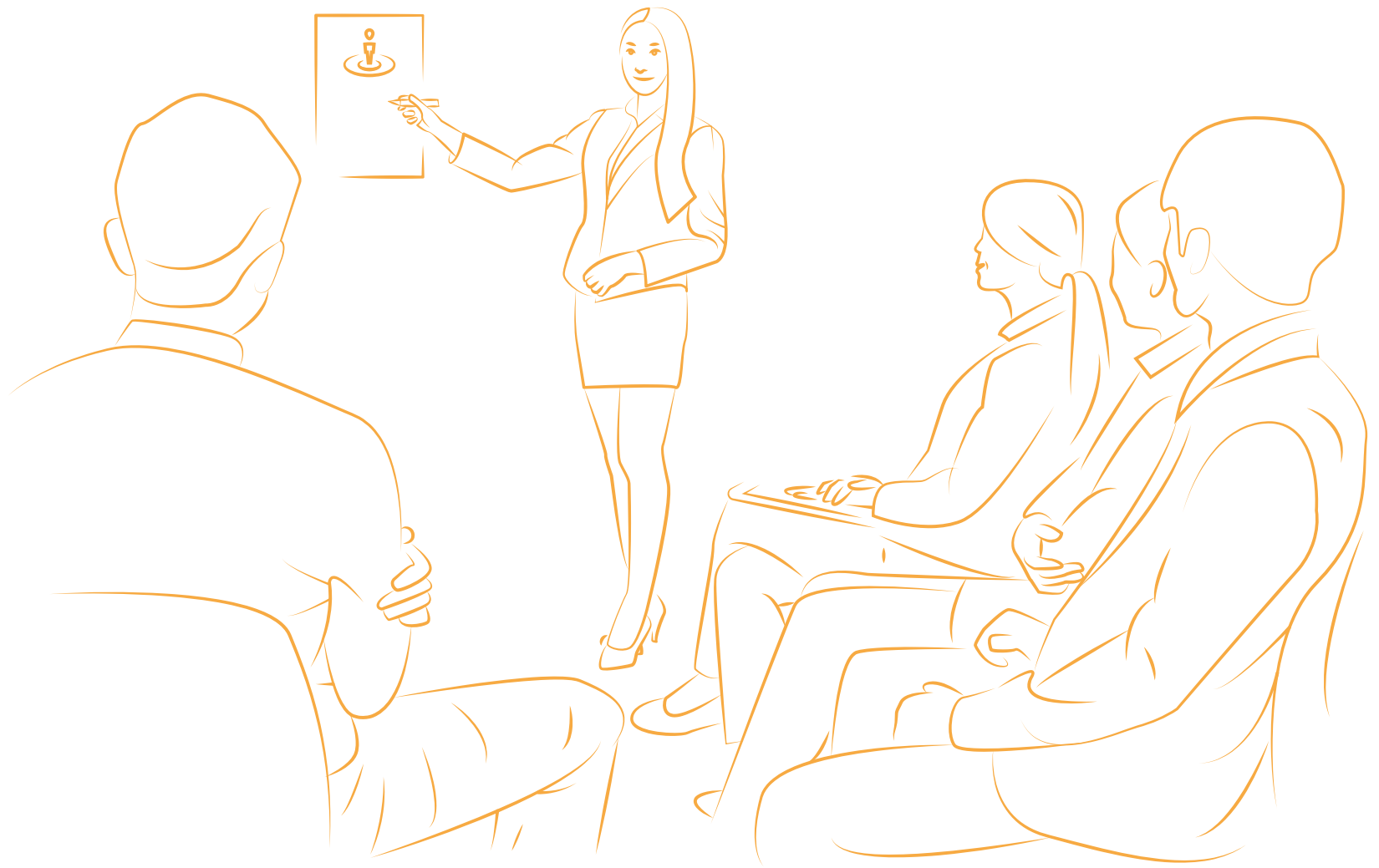
Kehittävän vaikutusarvioinnin työpajan kulku

Johdanto työpajaan

Esittele kehittävän arviointiakvaarion idea, laaja-alaisen arviointimallin ulottuvuudet sekä arvioinnin tuleva kulku

Arvioinnin kulku

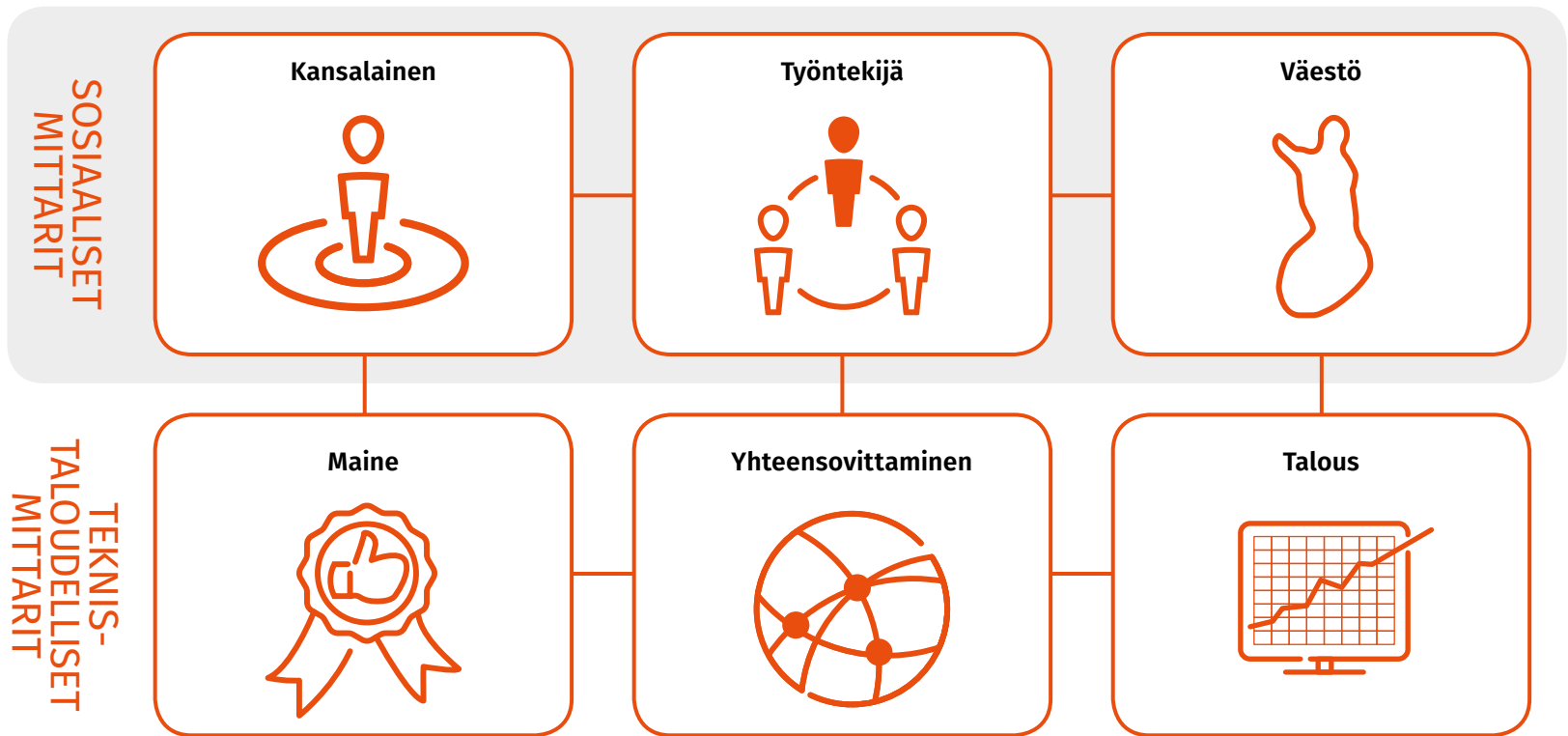
- 1) Kokeilun esittely (10–20 min)
- 2) Sisäkehä arvioi (30–45 min)
- 3) Ulkokehä arvioi (30 min)
Tauko (10 min)
- 4) Ulkokehä tekee kehitysehdotukset (15 min)
- 5) Ehdotusten käsittely ja vastuutus (15 min)

Kehittävän arviointiakvaarion idea

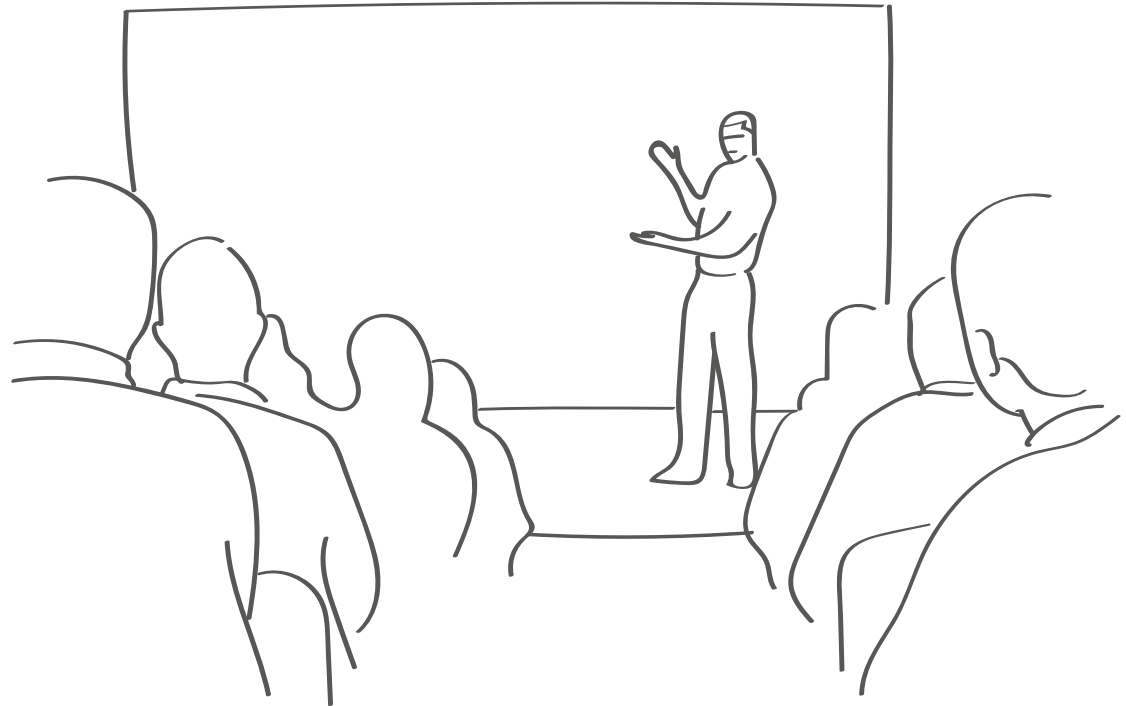
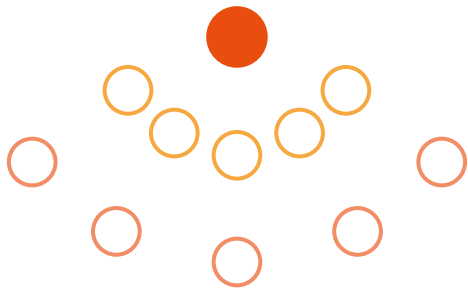
- Osallistujien oma oppiminen tärkeintä
- Mahdollisuus pysähtyä arjen keskellä ja kuulla eri näkemykset tilanteesta avoimesti ja rehellisesti
- Arviointityökalun kautta keskustelu laajentaa ymmärrystä
- Arviointiakvaario tekee mahdolliseksi aktiivisen kuuntelun ja puhumisen vuorottelun. Kun sisäkehä puhuu, ulkokehä kuuntelee ja päinvastoin.
- Ulkokehä voi nähdä kokeilun ulkopuolisena kirkkaammin, heillä on lupa hätkähdyttää
- Ei juututa voittelemaan, vaan ulkokehä auttaa edistämään kokeilua kohti tulevaa

Kokeilun laaja-alainen ihmislähtöinen arviointi

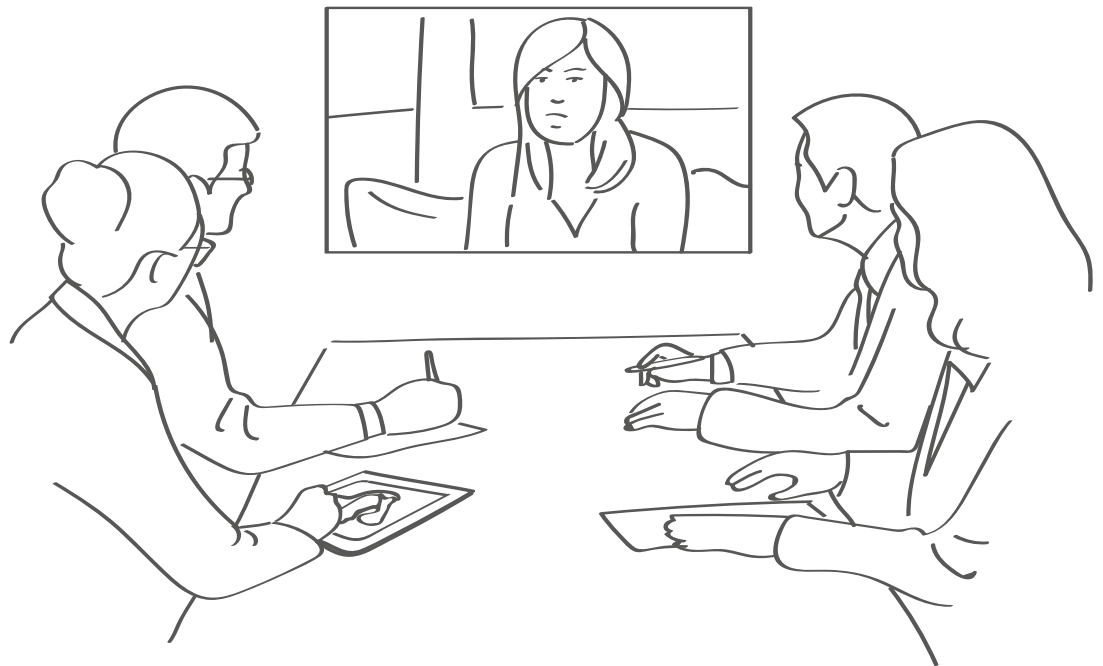
Kokeilun esittely

- Kokeilun vetäjä esittelee arvioitava olevan kokeilun ja näkemyksensä sen onnistumisesta kuuden arvioitavan näkökulman kannalta.
- Käyttäjän tarina livenä tai videolta

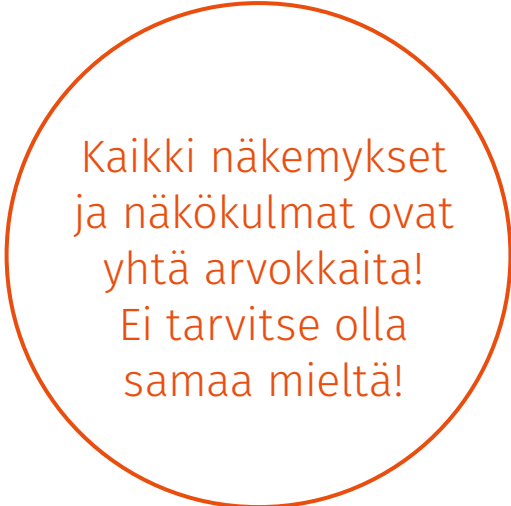
Käyttäjätarina

Mikäli käyttäjää ei saada paikalle, voitte tehdä etukäteen yhden tai muutaman käyttäjän videohaastattelun, joka näytetään työpajassa. Mikä on ollut käyttäjän kokemus kokeilusta?

Ohjeet sisäkehän arviointiin

- Kuuntele herkällä korvalla alustuksia
- Kirjaa ylös post-it lapuille havaintojasi (1 per lappu)
- Tuo esiin tietojesi ja kokemuksesi perusteella omia arvioitasi kustakin arviointiulottuvuudesta
- Aloittakaa vaikutuksista ihmisiin
- Pohtikaa ja ennakoikaa yhdessä niin myönteisiä kuin kielteisiäkin vaikutuksia

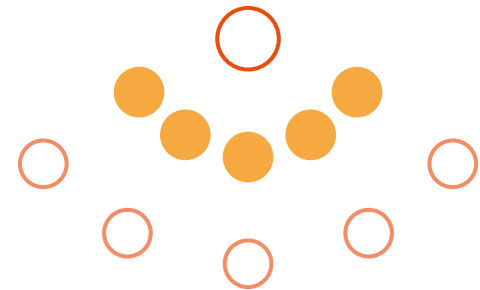
Kaikki näkemykset
ja näkökulmat ovat
yhtä arvokkaita!
Ei tarvitse olla
samaa mieltä!

Sisäkehän arvio

- Kokeilun kehittäjät ja mahdolliset käyttäjät arvioivat yhdessä miten kokeilussa on onnistuttu eri näkökulmien kannalta.
- Keskustelun kuluessa he sijoittavat post-it lapuille kirjaamansa huomiot arviointimalliin

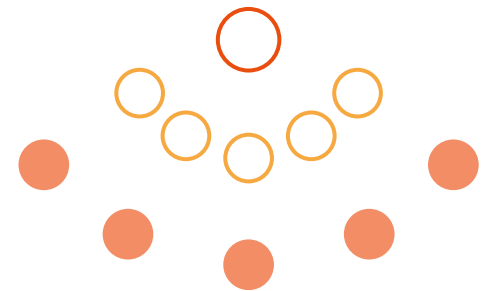
Ohjeet ulkokehän keskusteluun

- Kuuntele herkällä korvalla alustukset sekä sisäkehän keskustelu
- Kirjaa post-it lapuille havaintojasi, älä puutu puheeseen
- Sisäkehän arvioinnin jälkeen ulkokehä ja sisäkehä vaihtavat paikkaa
- Ulkokehän tehtävä on muodostaa kolme ehdotusta vastaten kysymyksiin:
  - 1) Mitä vaikutusten pohdinta toi esiin? Mitä kokeilusta voidaan oppia kokonaisuudessaan?
  - 2) Mitä kokeilulle tulisi tehdä seuraavaksi?
    - » mahdollisimman konkreettinen ja toteutuskelpoinen ehdotus
    - » sisältää tekoja, toimintaa, suuntaa miten työstää, levittää, kehittää, nopeuttaa
  - 3) Millaista apua, tukea tarjoatte kokeilun edistämiseen?
    - » verkostokontakti, työväline, osaaminen, menetelmä, tila, resurssi tms

Ulkokehän arvio

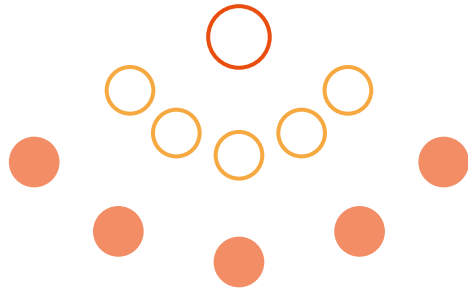
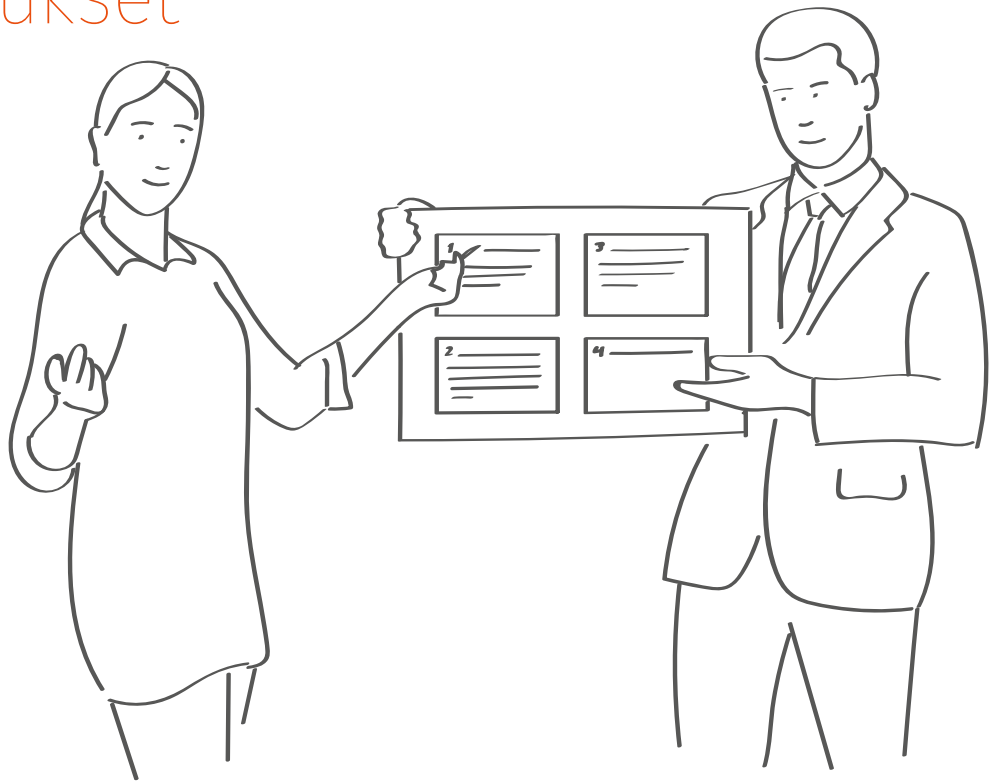
Ulkokehä havainnoi sisäkehän keskustelua ja tekee siitä omia johtopäätöksiään

Ulkokehän ehdotukset

Ulkokehä esittää kolme ehdotusta mitä kokeilusta voi:

- oppia
- mitä sille tulisi tehdä seuraavaksi
- miten levittää

Kokeilun nimi: _____

1. Mitä kokeilusta opittiin?

2. Mitä kokeilulle pitäisi tehdä seuraavaksi?

3. Millaista tukea tarjoatte kokeilun edistämiseksi?

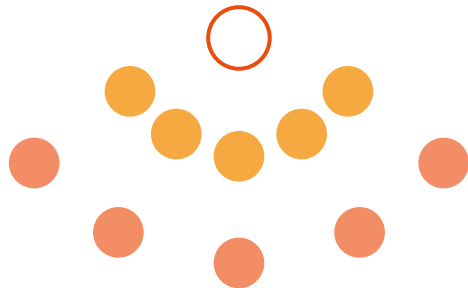
4. Sisäkehän ehdotus

Muutoksetekijät: _____

Aikataulu: _____

Ehdotusten käsittely ja vastuutus

- Sisäkehä kommentoi, hyväksyy tai hylkää ehdotukset
- Sisäkehä lisää yhden oman ehdotuksen
- Sopii ketkä ovat muutoksenteijät ja millä aikataululla muutosta viedään eteenpäin

Arvioinnin yhteenveto

- Kirjoita puhtaaksi työpajassa tehty sisäkehän arviointi, siis arviointipohjaan kiinnitetyt post-it-laput ja pääkohdat käydystä keskustelusta
- Kirjoita puhtaaksi kehittämissuhteet ja niiden vastuutus
- Työpajan jälkihoitona voit lähettää puhtaaksikirjoitetut dokumentit osallistujille.
- Huolehdi, että sovitut teot toteutuvat.

Tästä alkaa
uusi kokeilun
levittämisen
vaihe!

Kokeilun kokonaisarviopohja

SOSIAALISET
MITTARIT

Kansalainen

Vaikutus 1:

Vaikutus 2:

Vaikutus 3:

Työntekijä

Vaikutus 1:

Vaikutus 2:

Vaikutus 3:

Väestö

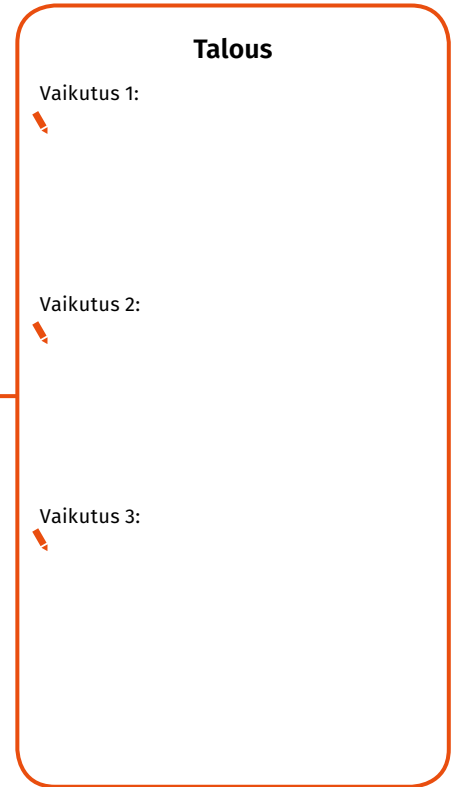
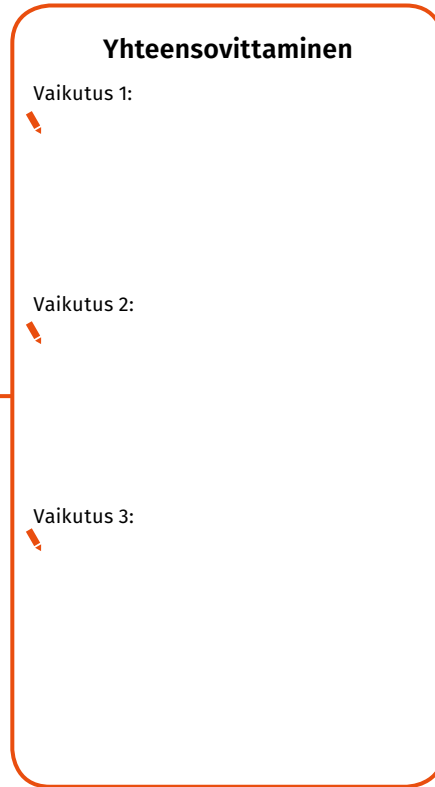
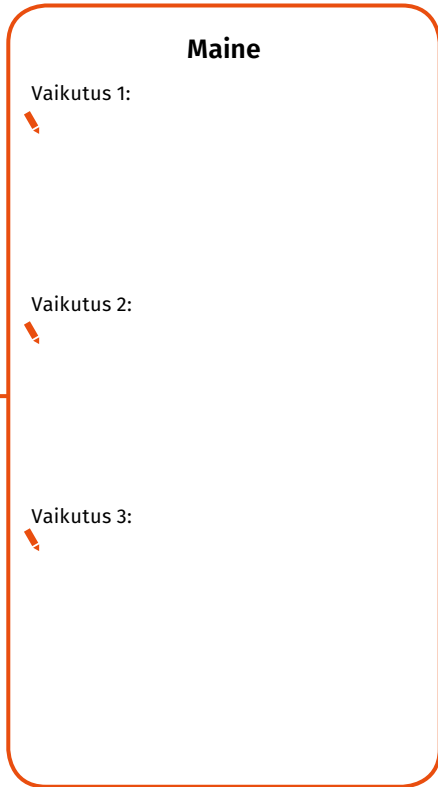
Vaikutus 1:

Vaikutus 2:

Vaikutus 3:

TEKNIS-
TALOUDELLISET
MITTARIT

Lähteitä ja lisätietoa

digikumous.fi, Palvelutalouden vallankumous – Ihminen digitalisaation keskiössä -hankkeen sivut

Digiä ikä kaikki! webinaarit:

digikumous.fi/blogi/tapahtumat

Konferenssipaperi: **reser2017.com/proceedings**

Hyytinen, K., Saari, E., Leväsluoto, J., Hasu, M., Käpykangas, S., Melkas, H., Pekkarinen, S., Hyypiä, M., Korvela, P., Nordlund, A., and Toivonen, M. 2017. Human-centered co-evaluation method for digital service innovations. XXVII International RESER Conference. 7.–9.9.2017, Bilbao, Spain. Proceedings.

kokeilevasuomi.fi/karkihanke – Kokeileva Suomi: Kokeilukulttuurin vahvistaminen on yksi pääministeri Juha Sipilän hallituksen kärkihankkeista. Sen tavoitteena on löytää innovatiivisia ratkaisuja yhteiskunnan ja palveluiden kehittämiseen.

kokeilunpaikka.fi, Kokeilun paikka on tehty valtioneuvoston kanslian ja suomalaisen kokeilijayhteisön

yhteistyönä. Se on syntynyt hallitusohjelmaan nojassa Kokeileva Suomi -kärkihankkeessa, joka luo edellytyksiä kokeilukulttuurin kukoistukselle yhteiskunnan eri tasoilla.

kuntaliitto.fi/uskallakokeilla, Kuntaliiton Uskalla kokeilla -ohjelma pyrkii tekemään näkyväksi kuntien ja alueiden kokeilutoimintaa sekä edistämään kuntalähtöisiä kokeiluja ja verkottumista.

sayfes.fi/etusivu, Suomen Arviointiyhdistys ry:n tavoitteena on edistää korkeatasoista suomalaista arviointitoimintaa, arviointitutkimusta ja arviointiin liittyvää koulutusta.

karvi.fi, Kansallinen koulutuksen arviointikeskus on itsenäinen virasto, joka vastaa opetuksen ja koulutuksen kansallisesta arvioinnista.

Kokeilut rubikin kuutioina. Professori Jari Stenvallin raportti julkisen sektorin kokeiluista, kokeilukulttuurista ja niiden arvioinneista tarjoaa mielenkiintoisen kuvan kokeiluista julkisen hallinnon kehittämismälineenä.

digikumous.fi Arviointi kaikkien taidoksi!

- Työkirja on tarkoitettu kaikille kokeilujen vetäjille, kehittäjille ja toteuttajille.
- Työkirja tukee arvioinneista oppimista kokeilun alusta sen päättymiseen saakka.
- Arviointi perustuu moniarvoiseen ihmislähtöiseen kokeilujen arviointimalliin.
- Vuorovaikutteinen arviointiprosessi ottaa mukaan kokeilun käyttäjät ja levittäjät.

